

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

Ivana Častulíková

**Komparace přístupu administrativy George W.
Bushe a Baracka H. Obamy k Organizaci spojených
národů**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Markéta Žídková, Ph.D., M.A.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 15. srpna 2011

.....

Ivana Častulíková

Obsah

OBSAH.....	3
ABSTRAKT.....	4
ÚVOD	5
1. VYMEZENÍ TEORETICKÉHO RÁMCE.....	9
1.1 LIBERALISMUS A REALISMUS. ZÁKLADNÍ TEORETICKÉ PŘÍSTUPY V MEZINÁRODNÍCH VZTAZÍCH	9
1.2 KONCEPT UNILATERALISMU A MULTILATERALISMU	12
1.2.1 Globalizace jako výzva k multilateralismu	15
1.3 IDEOVÉ ZÁKLADY DEMOKRATICKÉ A REPUBLIKÁNSKÉ STRANY V USA. ROZDÍLY V PŘÍSTUPU K ZAHRANIČNÍ POLITICE.....	15
1.4 VLIV USPOŘÁDÁNÍ MEZINÁRODNÍHO SYSTÉMU NA VZTAHY STÁTŮ A MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ. UNIPOLARITA, BIPOLARITA A MULTIPOLARITA	17
2. PŘÍSTUP USA K ORGANIZACI SPOJENÝCH NÁRODŮ V HISTORICKÉ PERSPEKTIVĚ.....	20
2.1 ROLE USA PŘI ZAKLÁDÁNÍ SPOLEČNOSTI NÁRODŮ A OSN.....	20
2.2 OSN A USA V DOBĚ STUDENÉ VÁLKY	22
2.3 OSN A USA V UNIPOLÁRNÍ ÉŘE.....	23
2.4 POTŘEBUJÍ SPOJENÉ STÁTY SPOLUPRACOVAT S OSN?	25
3. PŘÍSTUP USA K OSN V ÉŘE GEORGE W. BUSHE	27
3.1 PŘÍSTUP GEORGE W. BUSHE KE KOMISI PRO LIDSKÁ PRÁVA, RESP. RADĚ PRO LIDSKÁ PRÁVA	29
3.2 PŘÍSTUP GEORGE W. BUSHE KE STRUKTURÁLNÍ REFORMĚ OSN	31
3.3 PŘÍSTUP GEORGE W. BUSHE KE KJÓTSKÉMU PROTOKOLU.....	32
4. PŘÍSTUP OBAMOVI ADMINISTRATIVY K VYBRANÝM PROBLEMATIKÁM DISKUTOVANÝM V OSN. KOMPARACE S PŘÍSTUPEM ADMINISTRATIVY GEORGE W. BUSHE	35
4.1 PŘÍSTUP BARACKA H. OBAMY K RADĚ PRO LIDSKÁ PRÁVA.....	37
4.2 PŘÍSTUP BARACKA H. OBAMY KE STRUKTURÁLNÍ REFORMĚ OSN	39
4.3 PŘÍSTUP BARACKA H. OBAMY KE KJÓTSKÉMU PROTOKOLU	40
ZÁVĚR	42
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	44
PRAMENY.....	44
LITERATURA	48

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje problematice přístupu administrativy George W. Bushe a Baracka H. Obamy k Organizaci spojených národů. Cílem textu je zodpovědět hlavní výzkumnou otázku, zda je v přístupu Obamovy administrativy k problematikám diskutovaným v OSN patrný rozdíl v porovnání s administrativou George W. Bushe. Text představuje základní teorie mezinárodních vztahů, jejichž prostřednictvím lze na vztahy USA a OSN nahlížet. V kontextu probíhajících změn na mezinárodním poli a měnícímu se vztahu USA vůči OSN se zabývá také konceptem unilateralismu a multilateralismu.

Klíčová slova: Barack H. Obama, George W. Bush, Organizace spojených národů, Rada pro lidská práva, Kjótský protokol, reforma Rady bezpečnosti OSN.

This Bachelor Thesis considers the attitudes of George W. Bush's, and Barack Obama's administrations toward the United Nations. The main purpose of this text is to answer the research question whether there are differences between Obama's and Bush's approach to selected policies that are discussed at the United Nations. There are few theoretical concepts in this text, including theories of idealism, realism, multilateralism and unilateralism.

Key words: Barack H. Obama, George W. Bush, the United Nations, Human Rights Council, Kyoto Protocol, Security Council reform.

Úvod

Organizace spojených národů je jedinečnou mezinárodní institucí působící v mezinárodním systému téměř sedmdesát let. Za jejím návrhem a vybudováním stály vize amerických prezidentů Franklina Delano Roosevelta a Harryho Trumana. Spojené státy jsou členem OSN od roku 1945 a patří k pěti stálým zástupcům v Radě bezpečnosti s trvalým právem veta. Na míře amerického zapojení do spolupráce v rámci této organizace závisí výsledky řady důležitých mezinárodních otázek. Například odborník na OSN Stanley Meisler se domnívá, že organizace funguje nejlépe, když jsou Spojené státy maximálně zapojeny do jejího dění.¹ Pokud Spojené státy spolupracují s ostatními členskými státy a nemají unilateralistické sklony, OSN pak může lépe dosahovat cílů, k nimž se zavázala.

Tato práce se zabývá přístupem USA k otázkám řešeným na půdě OSN v době úřadujících administrativ George W. Bushe a Baracka H. Obamy. Cílem textu je právě přiblížit postoje USA ke spolupráci OSN v několika konkrétních oblastech a komparovat přístupy za vlády Bushe a Obamy. Jelikož Obamovo čtyřleté funkční období stále probíhá, nelze plně zhodnotit přístupy Obamovy politiky na rozdíl od George W. Bushe, který svůj mandát ukončil v roce 2008. Z metodologického hlediska je text založen na komparaci přístupů Bushovy a Obamovy administrativy k vybraným otázkám řešeným v OSN. Komparativní metoda je jednou z hojně užívaných vědeckých metod v politologii; umožňuje testovat předpokládaný empirický vztah mezi proměnnými.^{2 3}

Práce je postavena na předpokladu, že *nedošlo ke změně přístupu Obamovy administrativy oproti předchozímu přístupu administrativy George W. Bushe k několika vybraným otázkám řešeným na půdě OSN*. Z toho vyplývá hlavní výzkumná otázka práce: Je v přístupu Obamovy administrativy k mezinárodně-politickým otázkám OSN patrný rozdíl v porovnání s administrativou George W. Bushe?

Aby byla otázka zodpovězena, je tato práce rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola vymezuje teoretický rámec práce. Nejprve text představí základní teorie, jimiž odborníci nahlížejí na mezinárodní vztahy. Liberalismus a realismus jsou hlavními teoriemi, kterými odborníci a politici interpretují odlišný přístup k mezinárodním organizacím a ke státu

---

¹ MEISLER, Stanley: *United Nations in Crisis: The American Challenge*. Stanley Meisler, 7.5. 2004. <http://www.stanleymeisler.com/news-commentary/unitednations-crisis.html> (19.6. 2011).

² Viz LANDMAN, Todd: *Issues and Methods in Comparative Politics. An Introduction*. New York, Routledge 2008, 347 s. Dále LIM, C. Timothy: *Doing Comparative Politics. An Introduction to Approaches and Issues*. Boulder, Lynne Rienner Publishers 2006, s. 336. Též RAGIN, C. Charles: *The Comparative Method. Moving Beyond Qualitative and Quantitative Strategies*. Los Angeles, University of California Press 1987, 181 s.

³ LIJPHART, Arend: *Comparative Politics and the Comparative Method*. The American Political Science Review, 65, 1971, č. 3, s. 683.

v mezinárodních vztazích. Liberalismus předpokládá použití univerzální etiky v mezinárodních vztazích, což vede státy ke kooperaci a spravedlivějšímu světu. Na druhou stranu realismus je založený na předpokladu, že světová politika je charakterizována snahou států sledovat pouze národní zájmy a získat moc a pozici v anarchickém systému. Druhá část kapitoly představuje další teoretické koncepty užívané v práci, multilateralismus a unilateralismus. Jedná se o termíny definující přístup států ke spolupráci v mezinárodních vztazích. Multilateralismus implikuje vůli států spolupracovat s ostatními aktéry, a to především na půdě mezinárodních organizací. Unilateralismus odkazuje na stát, který spolupráci s ostatními aktéry mezinárodních vztahů nepovažuje za zásadní pro dosažení svých cílů v zahraniční politice. Přesné definice vymezuje první kapitola a je na ně odkazováno i dále v textu. Kromě terminologie užívané v celé práci kapitola dále nastiňuje ideové základy dvou hlavních politických stran v USA, Demokratické a Republikánské; je tak poukázáno na rozdíly v přístupech k mezinárodním organizacím a mezinárodní spolupráci.

Následující, druhá kapitola krátce předesílá historickou perspektivu vztahů USA a Společnosti národů, respektive OSN. Stručně shrnuje postoj amerických prezidentů k těmto mezinárodním organizacím, za jejichž vznikem Spojené státy přímo stojí a v případě OSN jsou jejich nedílnou součástí. Kapitola hledá odpověď na výzkumnou otázku, jak se v souvislosti se základními historickými mezníky vyvíjely přístupy amerických prezidentů vůči OSN.

V pořadí třetí kapitola má za cíl analyzovat přístup administrativy George W. Bushe ke třem vybraným otázkám světového významu, které byly v jeho éře a nadále zůstávají diskutovány na půdě OSN. Vybranými problematikami, jinak v této práci *proměnnými*, jsou následující: (1) strukturální reforma OSN, konkrétně reforma Rady bezpečnosti OSN, (2) postoj ke Kjótskému protokolu, (3) participace v Radě pro lidská práva. Ve všech třech případech se jedná o dlouhodobě diskutovanou problematiku a postoje Spojených států k těmto otázkám se stále vyvíjejí. Čtvrtá kapitola navazuje na analýzu postoje Bushovy administrativy k nastíněným proměnným a zabývá se postojem Baracka Obamy k těmto proměnným. V rámci čtvrté kapitoly je provedena komparace přístupů administrativy George W. Bushe a Baracka H. Obamy k řešeným otázkám OSN. Tím budou diskutovány rozdíly v přístupu Bushovy a Obamovy administrativy k mezinárodněpolitickým otázkám OSN.

Práce bere v potaz faktory ovlivňující přístup Spojených států k mezinárodní spolupráci v posledních deseti letech, jakými jsou mimo jiné: změna republikánské administrativy, nahrazena demokratickou, vývoj mezinárodních vztahů směrem od unipolárního k multipolárnímu systému, vliv globální ekonomické krize, vývoj světové globalizace, ale v neposlední řadě také vliv reprezentantů obou administrativ na utváření a vývoj spolupráce USA a OSN, tj. zejména amerických ambasadorů při OSN a hlavních představitelů obou vlád.

V případě Bushe měli zásadní vliv neokonzervativní poradci a politici, zatímco za Obamy vnímáme vliv liberálního přístupu.

Základní teoretické koncepty, s nimiž je v tomto textu pracováno, jsou v literatuře mezinárodních vztahů velmi široce zpracovány. Pro pochopení liberalismu a realismu je využíváno dnes již klasických děl, například *The Great Illusion* Normana Angella, *Politics Among Nations* Hanse Morgenthaua, *The Twenty Years' Crisis* Edwarda Carra či politické koncepce *Čtrnáct bodů* Woodrowa Wilsona. Na základě těchto prací a jejich kritiků získáme náhled do problematiky přístupu k interpretaci mezinárodních vztahů. Kapitola se opírá o texty dalších odborníků a jejich pohledy na zkoumání mezinárodních vztahů. Přínosným byl text amerického politologa Johna Mearsheimera, *E.H. Carr vs. Idealism: The Battle Rages On*, publikovaný v *International Relations*, který se zabývá podrobnou analýzou Carrova přístupu k idealismu. Kapitola věnující se multilateralismu a unilateralismu využívá texty předních amerických odborníků, mezi jinými Roberta Keohanea *Multilateralism: An Agenda for Research* a Johna Ruggieho *Multilateralism: The Anatomy of Institution*. Podstatným pro tuto práci byl i text autorů Roberta Keohanea, Stephena Maceda a Andrew Moravcsika *Democracy- Enhancing Multilateralism*. V práci je citován text *Unilateral? Yes, Indeed*, v němž Charles Krauthammer definuje podstatu unilateralismu. Třetí část kapitoly, zabývající se ideovými základy Demokratické a Republikánské strany, staví na knize *The Challenge of Democracy. Government in America* trojice autorů Kennetha Jandy, Jeffreyho Berryho a Jerryho Goldmana a textu *Spojené státy americké: od agrární společnosti ke společnosti postmoderní* české politoložky Vladimíry Dvořákové, které poskytují náhled na rozdíly dvou hlavních stran v USA.

Druhá kapitola se zabývá vývojem přístupů administrativ k OSN v historické perspektivě. Téma patří k detailně zpracovaným v odborné literatuře. Základní přehled o problematice lze získat v knize *The U.S. Policy and the Future of the United Nations* od odborníka na OSN Rogera Coatea, který se zabývá hlavními milníky v historii vztahu USA a OSN a formuluje pohled na možný budoucí vývoj. Kapitola se dále opírá o text Courtney B. Smithové *Politics and Values at the United Nations* v knize Kenta Killea *The UN Secretary-general and Moral Authority*, která analyzuje vývoj přístupů amerických administrativ k OSN. Hegemonním postavením Spojených států a délkou jeho trvání v éře unipolarity se zabývá Stephen Brooks a William Wohlfort v *Out of Balance. International Relations and the Challenge of American Primacy*. Pohled na zahraniční politiku Spojených států v 90. letech 20. století vykresluje v *Multilateralism and U.S. Foreign Policy* Stewart Patrick s Shepardem Formanem. Spolu s textem Stanleyho Meislera *United Nations in Crisis: The American Challenge* patří tyto k nejdůležitějším analýzám přístupu někdejších administrativ vůči OSN používaných v této práci.

Třetí kapitola se opírá o několik textů. K Bushově strategii v americké zahraniční politice se v českém akademickém prostředí vyjadřuje Pavel Barša ve své knize *Hodina impéria. Zdroje současné zahraniční politiky USA*. Pro komplexnější přehled vnímání Bushovy politiky jsou v práci diskutovány i práce autorů Iana Johnstonea *US-UN Relations after Iraq: The End of the World (Order) As We Know It?*, Richarda Haase *The End of Unipolar Era* a Jamese McCormicka *American Foreign Policy and Process*. Vzhledem k tomu, že v odborné literatuře nejsou zpracovány konkrétní postoje Bushovy administrativy k vytyčeným problematikám v OSN, využívá kapitola v první řadě texty odborníků na mezinárodní vztahy z Council on Foreign Relations a Foreign Policy in Focus či analýzy renomovaného zpravodajského deníku New York Times, internetového zpravodajského portálu Huffington Post a týdeníku The Economist. Podobně jako třetí, tak i čtvrtá kapitola, čerpá především z aktuálních zdrojů a akademických analýz Council on Foreign Relations a Foreign Policy in Focus. Podstatu kapitoly tvoří myšlenky Stephena Schlesingera, Stewarta Patricka, Ivo Daaldera či James Lindsayho, které autorce pomohly získat ucelený pohled na přístup Obamovy administrativy k OSN.

Práce vychází především ze sekundární literatury. Široký prostor je věnován jak klasickým, tak současným pracím převážně amerických odborníků na mezinárodní vztahy. V českém akademickém prostředí není tématu věnována soustavná pozornost. V této práci bylo nezbytné citovat i primární zdroje. V první řadě jsou v textu využity projevy prezidentů George W. Bushe a Baracka H. Obamy a členů jejich administrativ, například bývalého ambasadora pro OSN v letech 2005-2006 Johna Boltona či současné ambasadorky USA pro OSN Susan Riceové. Přínosnými pro tuto práci byly zároveň rozhovory reprezentantů administrativ pro zpravodajské deníky a stanice či dokumenty zpracované odborníky na mezinárodní vztahy pro americký Kongres a jeho členy.

1. Vymezení teoretického rámce

Teorie mezinárodních vztahů rozlišuje řadu přístupů,⁴ kterými lze nahlížet na přístup současné i někdejších administrativ Spojených států k Organizaci spojených národů. Rozlišením hlavních teoretických konceptů získáme také přehled o tom, jak administrativy nahlízejí na mezinárodní vztahy; jak definují přístup Spojených států ke spolupráci s mezinárodním společenstvím OSN; a jak se taková spolupráce liší v souvislosti s působením v Demokratické či Republikánské straně.

1.1 Liberalismus a realismus. Základní teoretické přístupy v mezinárodních vztazích

Za základní přístupy, kterými lze pohlížet na mezinárodní vztahy, jsou označovány liberalismus⁵ a realismus.⁶ Charles Kegley, americký politolog, definoval liberalismus jako „přístup založený na víře, že použití rozumu a univerzální morálky v mezinárodních vztazích může vést k pořádnějšímu, spravedlivějšímu a spolupracujícímu světu, a že mezinárodní anarchie a válka mohou být chráněny institucionálními reformami, které posilují mezinárodní organizace a právo.“⁷ Liberálové, jak tvrdí britský odborník na mezinárodní vztahy Oliver Richmond, uvažují o mezinárodních vztazích jako o vzájemné závislosti států, ve kterých lze zachovat mír bez válek a současně práva na sebeurčení pro každého.⁸

Mezinárodní politika, ve které převažují etické principy, je liberály definována „*bojem o konsenzus mezi státy, ne bojem o moc a prestiž.*“ Zřízením a posílením mezinárodních institucí je eliminován počet válek.⁹ K takové myšlence odkazuje po první světové válce americký prezident Woodrow Wilson, jeden z hlavních protagonistů idealistické školy meziválečného období, který v Kongresu prohlásil: „*Musí být utvořeno všeobecné sdružení národů podle výslovných smluv, vedoucích k poskytnutí vzájemných záruk politické nezávislosti a územní*

---

⁴ Mezi nejpoužívanější přístupy v mezinárodních vztazích patří idealismus, realismus, konstruktivismus, post-strukturalismus, marxismus, feminismus, neorealismus a další.

⁵ Liberalismus bývá v mezinárodních vztazích často zaměňován s pojmem idealismus. Idealisty byli po první světové válce nazýváni politici a autoři, kteří patřili ke skupině profilující se uvnitř širší liberální tradice. V textu se vyskytují oba pojmy.

⁶ HANSENE, Lene: *R. B. J. Walker and International Relations: deconstructing a discipline*. In: NEUMAN, B. Iver – WÆVER, Ole: *The Future of International Relations. Masters in the Making*. New York, Routledge 1997, s. 345.

⁷ KEGLEY, W. Charles: *World Politics. Trend and Transformation*. Boston, Wadsworth Cengage Learning 2007, s. 25.

⁸ RICHMOND, P. Oliver: *Peace in International Relations*. New York, Routledge 2008, s. 23.

⁹ KEGLEY, W. Ch.: c. d., s. 25-27.

celistvosti velkých právě tak jako malých států.“¹⁰ Mezinárodní organizace suverénních států jsou centrální myšlenkou liberalismu. Z toho důvodu idealisté jako Norman Angell, držitel Nobelovy ceny za mír,¹¹ Alfred Zimmern, první profesor mezinárodních vztahů na University College of Wales, či Leonard Woolf, editor prestižního akademického časopisu *The Political Quarterly*, zpochybňovali roli státu jako výlučného aktéra v mezinárodních vztazích.¹²

Edward Carr, britský teoretik mezinárodních vztahů a velký kritik idealismu, ve své knize *The Twenty Years' Crisis*, charakterizuje idealismus jako utopickou teorii. „Utopista věří v možnost více či méně odmítnout realitu a nahradit svou utopii jednáním vůle.“¹³ Podle Carra reprezentují idealismus a realismus nejen dva odlišné přístupy, ale dva rozdílné postoje ke každému politickému problému.¹⁴ Idealisty, především Normana Angella, kritizoval Carr nejen za jejich utopické myšlení, ale zároveň za úmyslnou „ignoraci moci.“ Představitelé idealistické školy jako Woodrow Wilson „byli odhodláni radikálně transformovat světovou politiku a vytvořit nový mezinárodní mírový řád.“ To však znamenalo, že se státníci nadále nebudou zabývat rovnováhou sil, což Edward Carr odmítal.¹⁵

K myšlenkám idealistů, respektive liberálů, se později v modifikované podobě navrátili neoliberální politologové, například Robert Keohane či Joseph Nye. Neoliberalismus je „teoretickým přístupem k mezinárodním vztahům, který navazuje na racionalitu a dohodu, soustředí se na klíčovou roli mezinárodních institucí a organizací v mezinárodní politice.“¹⁶ Mezinárodní organizace a nestátní aktéři v mezinárodních vztazích „jsou nezbytní k dosažení státních cílů...posilují vlády, spíše než by je omezovaly.“ Základním úkolem nestátních aktérů je zajistit vzájemnou spolupráci mezi státy.¹⁷ Hlavními kritiky neoliberalismu jsou neorealisté, kteří poukazují na přílišnou autonomii mezinárodních institucí, zatímco státy-pro neorealisty nejdůležitější aktéři mezinárodních vztahů-zůstávají opomíjeni. Nicméně podle Johna

---

¹⁰ *President Woodrow Wilson's 14 Points, January 8, 1918.* U.S. News. http://www.usnews.com/usnews/documents/doctranscripts/document_62_transcript.htm (10.6.2011).

¹¹ O Normanu Angellovi a jeho myšlenkách podrobněji v díle ANGELL, Norman: *The Great Illusion*. New York, Cosimo 2010, 371 s. Hlavní myšlenkou autora textu je, že války jsou v moderní, průmyslové éře zastaralé. Vítězové ve válkách ztrácejí daleko více, než získávají.

¹² DRULÁK, Petr: *Teorie mezinárodních vztahů*. Praha, Portál 2003, s. 72-88.

¹³ CARR, H. Edward: *The Twenty Years' Crisis*. New York, Palgrave 2001, s. 12.

¹⁴ COX, Michael: *Introduction*. In: CARR, H. Edward: *The Twenty Years' Crisis*. New York, Palgrave 2001, s. xxi.

¹⁵ MEARSHEIMER, John: *E.H. Carr vs. Idealism: The Battle Rages On*. *International Relations*, 19, 2005, č. 2, s. 140.

¹⁶ DUNNE, Tim – KURKI, Milja – SMITH, Steve: *International Relations Theories. Discipline and Diversity*. Oxford, Oxford University Press 2007, s. 110.

¹⁷ KEOHANE, O. Robert: *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*. Princeton, Princeton University Press 1984, s. 273-274, 13.

Hobsona, odborníka na mezinárodní vztahy, neoliberalové neprosazují autonomii institucí nad státy, ale chtějí instituce využít k prosazení státních zájmů.¹⁸

K dalšímu základnímu, teoretickému konceptu, kterým lze nahlížet na mezinárodní vztahy, patří realismus. Hlavní principy realismu v mezinárodních vztazích definoval americký politolog a jeden z hlavních myslitelů realistické školy Hans Morgenthau v dnes již klasickém díle *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. Šest výchozích principů realismu vymezuje následovně: (1) Politika je ovládána objektivními zákony, které vycházejí z neměnné lidské přirozenosti. (2) Koncept zájmu definovaný v pojmech moci je hlavním vodítkem další cesty politického realismu. Bez jeho existence je teorie politiky nemyslitelná. (3) Pro realismus je zájem (moc) všeobecně platnou objektivní kategorií. (4) Realismus nedává při hodnocení politického jednání žádnou váhu morálním hodnotám. (5) Realismus odmítá snahu zrovnoprávnit morální usilování jednoho národa s morálními zákony, které řídí svět. Všechny národy totiž usilují o to, aby se jejich morální vzorec stal univerzálním. (6) Politika je realisty vnímána jako autonomní. Člověk je průnikem člověka ekonomického, politického, morálního atd. Abychom rozuměli politické přirozenosti člověka, je nutné odhlédnout od této mnohostrannosti lidské přirozenosti.¹⁹

Realismus, na rozdíl od liberalismu, vnímá mezinárodní vztahy jako konstantní boj o moc, v nichž jsou státy jediným racionálním aktérem.²⁰ Nejdůležitější ambicí státu v mezinárodním prostředí je akumulovat tolik síly, kolik je možné, aby stát ubránil své zájmy²¹ a odradil slabší státy od případného útoku.²² „Mezinárodní politika je mocenská politika, není možné z ní eliminovat moc,“ napsal Edward Carr a tvrdil, že „ultima ratio síly v mezinárodních vztazích je válka.“²³ S takovým tvrzením by nesouhlasil idealista Norman Angell, který použití síly a války v mezinárodních vztazích vnímal jako zastaralý prostředek v moderní průmyslové éře, kdy vítěz nakonec více ztrácí, než získává.²⁴

Na teorii realismu navazuje neorealismus, za jehož zakladatele je považován americký politolog a profesor Kolumbijské univerzity Kenneth Waltz.²⁵ Ačkoliv se realismus stal základem

---

¹⁸ HOBSON, M. John: *The State and International Relations*. Cambridge, Cambridge University Press 2000, s. 102-104.

¹⁹ MORGENTHAU, J. Hans: *Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace*. Boston, McGraw-Hill 2005, s. 4-15.

²⁰ CRAWFORD, M. A. Robert: *Idealism and Realism in International Relations*. New York, Routledge 2000, s. 5.

²¹ WILKINSON, Paul: *International Relations*. New York, Sterling Publishing 2010, s. 2-3.

²² WEBER, Cynthia: *International Relations Theory*. New York, Routledge 2010, s. 15.

²³ CARR, H. E.: c. d., s. 102, 130.

²⁴ KRUGMAN, Paul: *The Great Illusion*. New York Times, 14.8. 2008. <http://www.nytimes.com/2008/08/15/opinion/15krugman.html> (10.6. 2011).

²⁵ Viz WALTZ, N. Kenneth: *Man, the State and War*. New York, Columbia University Press 2001, 263 s. Též WALTZ, N. Kenneth: *Theory of International Politics*. Boston, McGraw-Hill 1979, 241 s.

pro neorealismus, Kenneth Waltz tvrdil, že: „*Starý realismus je behaviorální: dobré státy produkují dobré výsledky, špatné státy naopak ty špatné. Nový realismus je strukturální: výsledky závisí nejen na dobrých kvalitách států, ale i změně struktury, uvnitř kterých se jejich akce odehrají.*“²⁶ Autoři *Misreading in IR theory and ideology critique: Morgenthau, Waltz and neo-realism*, Hartmut Behr a Amelia Heathová definují realismus a neorealismus jako „přechodné způsoby myšlení.“ Domnívají se, že Waltz nesprávně pochopil argumenty Hanse Morgenthaua především v otázce anarchie. Anarchická struktura je podstatou neorealismu,²⁷ popisuje sociální vztahy mezi suverénními národními státy, které vysvětlí, proč se vyskytují války. Morgenthau se však na anarchii odkazuje pouze v souvislosti s Thomasem Hobbesem a není zmíněna ani v šesti základních principech realismu. Hans Morgenthau navíc nahlíží na lidskou přirozenost z pohledu chybujícího člověka, náchylného ke konfliktu. To z pohledu realismu vysvětluje, proč není garantována kooperace mezi státy a světová vláda není v mezinárodních vztazích dosažitelná.²⁸ Neorealismus opustil předpoklad o lidské přirozenosti,²⁹ protože ani jedna z proměnných, ať už chybující člověk nebo lidská přirozenost, není pro teorii podstatná k vysvětlení konfliktu mezi státy v mezinárodním systému.³⁰

1.2 Koncept unilateralismu a multilateralismu

Když státy působí na mezinárodním poli, vzniká diskuse, mají-li jednat v širší koalici podobně smýšlejících států nebo preferovat samostatný postup. Robert Keohane, americký politolog a představitel neoliberálního institucionalismu, definuje multilateralismus jako „*postup pro koordinaci národních politik ve skupinách po třech nebo více státech.*“³¹ John Ruggie, harvardský odborník na mezinárodní vztahy a lidská práva, souhlasí s tím, že multilateralismus sice koordinuje národní politiky ve skupinách po třech nebo více státech, nicméně dodává, že „*tak činí na základě určitých principů uspořádání vztahů mezi těmito státy.*“³² K Ruggieho definici multilateralismu, která patří mezi nejpoužívanější, se vyjadřuje řada autorů. Například David Malone, kanadský odborník na vztahy mezi Spojenými státy a OSN, a Yuen Khong, bývalý viceprezident Asociace mezinárodních studií, tvrdí, že „*Multilateralismus se vztahuje na*

---

²⁶ WALTZ, Kenneth: *Neorealism: Confusions And Criticisms*. Journal of Politics and Society, 15, 2004, s. 3.

²⁷ BEHR, Hartmut – HEATH, Amelia: *Misreading in IR theory and ideology critique: Morgenthau, Waltz and neo-realism*. Review of International Studies, 35, 2009, č. 2, s. 328, 332-333.

²⁸ WEBER, C.: c. d., s. 15.

²⁹ BUZAN, Barry: *The timeless wisdom of realism?* In: BOOTH, Ken – SMITH, Steve – ZALEWSKI, Marysia (eds.): *International Theory: Positivism and Beyond*. Cambridge, Cambridge University Press 1996, s. 49.

³⁰ WEBER, C.: c. d., s. 15.

³¹ KEOHANE, O. Robert: *Multilateralism: An Agenda for Research*. International Journal, 45, 1990, č. 4, s. 731.

³² RUGGIE, G. John: *Multilateralism: The Anatomy of an Institution*. In: RUGGIE, G. John (ed.): *Multilateralism Matters: The Theory and Practice of an Institutional Form*. New York, Columbia University Press 1993, s. 3-36.

spolupráci tří nebo více států v dané oblasti mezinárodních vztahů. Patrná je především koordinace vztahů mezi stranami na základě všeobecných principů chování. To jsou takové zásady, které jsou stanoveny bez ohledu na partikulární zájmy stran nebo strategických nároků, jež mohou existovat v každé specifické situaci.³³ Multilateralismus v mezinárodních vztazích však funguje pouze tehdy, když zainteresované strany podporují kolektivní proces rozhodování na půdě mezinárodních institucí. Když se ovšem supervelmoci cítí restrikcemi organizací omezeně, má to negativní dopad na jejich efektivitu. I proto koncept provází pochyby, zda je možné v mezinárodních vztazích zaznamenat multilateralismus v „čisté podobě.“³⁴

Stejnou otázku si pokládají také odborníci na mezinárodní vztahy Robert Keohane, Andrew Moravcsik a Stephen Macedo ve svém článku *Democracy-Enhancing Multilateralism*. Trojice autorů tvrdí, že stav současné debaty o multilateralismu v mezinárodních vztazích je soustředěn především na dva aspekty; (1) multilateralismus ohrožuje suverenitu států a (2) narušuje demokracie.³⁵ Kritici multilateralismu, američtí právníci Allan Gerson a Kenneth Andersson argumentují, že multilateralismus omezuje suverenitu států v mezinárodních vztazích. Stát je podle nich schopen vytvořit vlastní rozhodnutí s ohledem na své zákony. Není v zájmu státu, podřizovat se kolektivnímu rozhodnutí.³⁶ Podle Keohanea, Moravcsika a Maceda však v současném světě patří k „nejdůležitějším prvkům právní suverenity to, že přiznává národnímu společenství pravomoc uzavírat závazné mezinárodní dohody, poskytující státům možnost vzájemně ovlivňovat své politiky.“³⁷ Autoři současně odmítají tvrzení, že multilaterální organizace narušují vládu demokracie. Ačkoliv se toto tvrzení zdá být pravdivé, zároveň omezuje novodobou debatu. Jak navíc zdůrazňuje nigerijský politolog Claude Ake, demokracie je v dnešním světě omezována různými faktory, například tlakem globalizace.³⁸

Lindsey Powell z yaleského Centra pro enviromentální právo a politiku tvrdí, že multilateralismus je do značné míry rizikem pro rozvojové země. Multilaterální dohody totiž vyzývají k zavedení opatření nad rámec materiálních možností rozvojových států. Přesto lze multilateralismus považovat za rovnostářskou formu mezinárodní spolupráce a rozhodování.

---

³³ KHONG, F. Yuen – MALONE, M. David: *Unilateralism and U.S. Foreign Policy: International Perspectives*. In: KHONG, F. Yuen – MALONE, M. David (eds.): *Unilateralism and U.S. Foreign Policy: International Perspectives*. Boulder, Lynne Rienner Publishers 2003, s. 2.

³⁴ CROSSLEY, Noële: *Multilateralism Versus Unilateralism. The Relevance of the United Nations in Unipolar World*. Frankfurt am Main, Peter Lang GmbH Internationaler Verlag der Wissenschaften 2008, s. 13.

³⁵ KEOHANE, O. Robert – MACEDO, Stephen – MORAVCSIK, Andrew: *Democracy-Enhancing Multilateralism*. International Organization, 63, 2009, č. 1, s. 4-5.

³⁶ ALVAREZ, E. José: *Multilateralism and Its Discontents*. European Journal of International Law, 11, 2000, č. 2, s. 393.

³⁷ KEOHANE, R. – MACEDO, S. – MORAVCSIK, A.: c. d., s. 4-5.

³⁸ AKE, Claude: *Globalization, Multilateralism and the Shrinking Democratic Space*. In: SCHECHTER, G. Michael: *Future Multilateralism*. London, Macmillan Press 1999, s. 179.

Státy jednájí multilaterálně, protože kooperací dosahují společného prospěchu, nejen dílčích pokroků.³⁹ Podle profesora politologie a mezinárodních vztahů, Edwarda Newmana, je multilaterální spolupráce nezbytná. Vzhledem k tomu, že ubývá konkrétních problémů týkajících se pouze jednoho státu a naopak vzrůstá počet globálních problémů, potřebují státy řešit současné výzvy společně.⁴⁰

Unilateralismus se podle Davida Malonea a Yuen Khonga vyznačuje tendencemi států (1) odmítat stávající nebo navrhované multilaterální rámce mezinárodních vztahů a (2) snahou států jednat samostatně při řešení jak regionálních, tak globálních výzev na mezinárodní půdě.⁴¹ Graham Evans a Jeffrey Newnham definují unilateralismus jako „*politiku spoléhání se na vlastní zdroje ve snaze dosáhnout svých cílů v zahraniční politice.*“⁴² Propagátor unilateralismu, politický komentátor a držitel Pulitzerovy ceny Charles Krauthammer koncept obhajuje: „*Nedovolíme ostatním, i přesto, že jde o dobře míněnou radu, aby nás odradili od dosažení základních bezpečnostních zájmů a od dosažení svobodného světa.*“⁴³ Zatímco Charles Krauthammer tvrdí, že unilateralismus je v zájmu státu, Arthur Stein, profesor mezinárodních vztahů působící na univerzitě Yale, takové tvrzení zpochybňuje.⁴⁴ Státy tíhnou k unilateralismu, když jsou pro ně prvořadé národní zájmy a nepřejí si být součástí všeobecných principů jednání v multilaterální kooperaci.⁴⁵ V současném globalizovaném světě jsou však podle vyučujícího na Wellesleyan University, Giulia Gallarottiho, unilaterální řešení mezinárodních problémů podřazené kolektivnímu.⁴⁶ V éře výzev, které přesahují národní hranice, nemohou ani ty nejsilnější státy čelit hrozbám 21. století v izolaci. Nástrahy jako nukleární zbraně, terorismus,

---

³⁹ POWELL, Lindsey: *In Defence of Multilateralism*. New Haven, Yale Center for Environmental Law and Policy 2003, s. 6-7.

⁴⁰ NEWMAN, Edward: *A Crisis in Global Institutions? Multilateralism and International Security*. New York, Routledge 2007, s. 10.

⁴¹ KHONG, F. Y. – MALONE, M. D.: c. d., s. 3.

⁴² EVANS, Graham – NEWNHAM, Jeffrey: *The Penguin Dictionary of International Relations*. New York, Penguin Books 1999, s. 550.

⁴³ KRAUTHAMMER, Charles: *Unilateral? Yes, Indeed*. Washington Post, 14.12. 2001. <http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn?pagename=article&node=&contentId=A41292-2001Dec13&notFound=trueDec%2014,%202001> (15.6. 2011).

⁴⁴ STEIN, A. Arthur: *Incentive Compatibility and Global Governance: Existential Multilateralism, a Weakly Confederal World, and Hegemony*. In: ALEXANDROFF, S. Alan (ed.): *Can the World Be Governed? Possibilities for Effective Multilateralism*. Waterloo, CIGI and Wilfrid Laurier University Press 2008, s. 23-24.

⁴⁵ KHONG, F. Y. – MALONE, M. D.: c. d., s. 3.

⁴⁶ GALLAROTTI, M. Giulio: *Cosmopolitan Power in International Relations. A Synthesis of Realism, Neoliberalism, and Constructivism*. Cambridge, Cambridge University Press 2010, s. 30.

změna klimatu a infekční choroby jsou globálními ve svém rozsahu. Vyžadují kooperaci; žádný stát nemůže uspět s unilaterálním nebo ad hoc vytvořenými koalicemi.⁴⁷

1.2.1 Globalizace jako výzva k multilateralismu

V mezinárodních vztazích hraje důležitou roli globalizace. Vzhledem k tomu, že právě reakce na tento jev vyvolává u států různé přístupy k mezinárodním vztahům, předkládá následující kapitola krátké seznámení s problematikou globalizace.

Globalizace je „*historický proces vznikající z výsledku lidské inovace a technologického pokroku. Globalizace odkazuje na rostoucí integraci národních ekonomik po celém světě, zejména prostřednictvím pohybu zboží, služeb a kapitálu přes hranice.*“⁴⁸ Podle českého právníka Václava Mezřického je globalizace „*spontánní, neřízený proces stále intenzivnější integrace zemí světa v jediném ekonomickém systému.*“ Globalizace však v současnosti není vnímána pouze jako ekonomický pojem. Nicméně odborníci prozatím nedospěli ke konsenzu, zda do termínu zahrnout i celou řadu sociálních, politických, kulturních, sociálně-psychologických atd. vztahů, související s procesem globalizace.⁴⁹ Přestože se autoři popisující globalizaci v mnohých názorech liší, lze najít několik významných společných bodů, na kterých se shodují: (1) Globalizace přináší nové vazby a činnosti stále více překračují tradiční geografické, politické i mentální hranice. (2) Dopady globalizace, ať už pozitivní či negativní, dnes zasahují všechny země, všechna společenství, každého jednotlivce. (3) Globalizace je typická nejen zmenšováním vzdáleností, ale také zrychlováním času. (4) Za rozšiřujícím se vědomím vzájemné propojenosti a závislosti stojí v pozadí kolektivní schopnost a vůle řešit globální problémy v mezinárodním systému společně.^{50 51}

1.3 Ideové základy Demokratické a Republikánské strany v USA. Rozdíly v přístupu k zahraniční politice

Každá ze dvou hlavních politických stran ve Spojených státech, Republikánská i Demokratická, přistupuje k různým politikám odlišně. I když lze souhlasit s Vladimírou

---

⁴⁷ BOYER, P. Spencer: *Congress and the United Nations. How to Build a Better Relationship and Move Forward on Needed U.N. Reforms.* Center for American Progress, s. 4. http://www.americanprogress.org/issues/2007/09/pdf/un_paper.pdf (18.6. 2011).

⁴⁸ *What is Globalization?* In: *Globalization: A Brief Overview.* International Monetary Found. <http://www.imf.org/external/np/exr/ib/2008/053008.htm> (20.7. 2011).

⁴⁹ MEZŘICKÝ, Václav: *Povaha globalizace, základní problémy, její pozitiva a negativa.* In: DLOUHÁ, Jana – DLOUHÝ, Jiří – MEZŘICKÝ, Václav: *Globalizace a globální problémy.* Praha, Univerzita Karlova 2006, s. 11.

⁵⁰ *Globalizace.* Rozvojovka. http://www.rozvojovka.cz/globalizace_226_13.htm (20.7. 2011).

⁵¹ Viz RISCHARD, Jean-Francois: *High Noon 20 Global Problems, 20 Years to Solve Them.* New York, Basic Books 2002, 229 s.

Dvořákovou v tom, že v zahraničně-politických otázkách se obě strany výrazně neliší, lze zachytit několik bodů v nichž se strany rozcházejí v názoru na interpretaci mezinárodních vztahů a náhledu na mezinárodní spolupráci. Americký politolog Matthew Levendusky označuje Demokratickou stranu za spíše liberální, Republikánskou za konzervativní.⁵² Na základě toho se projevuje i jejich chování v mezinárodních vztazích či na půdě Organizace spojených národů.

Demokraté projevují větší citlivost k sociální politice a sociálním programům obecně. Jejich politika je spjata s aktivitami na podporu lidských práv a národnostních menšin. (Deklarují pozornost ochraně životního prostředí. Požadují nižší vojenskou angažovanost amerických jednotek v zahraničí.⁵³ Tradičními voliči Demokratické strany jsou častěji ženy se základním vzděláním a menším příjmem. K demokratům se hlásí také početné minoritní skupiny.⁵⁴

Republikánská strana podporuje volný trh, menší zásahy do ekonomiky, morální tradice s důrazem na rodinný život a užší propojení s církví.⁵⁵ Republikáni neváhají utratit biliony dolarů na projekty, které jim připadají důležité, především v otázce národní obrany. Kladou důraz na stát, protože Spojené státy jsou: „*obdařeny unikátním souborem individuálních práv a svobod, které jsou k dispozici všem.*“⁵⁶ Typickým voličem Republikánské strany je muž ve věku 45 let, většinou protestant s vyšším vzděláním a příjmem nad 50 tisíc dolarů.⁵⁷

V souvislosti s Republikánskou stranou odborníci rozlišují neokonzervativní proud, který byl ve straně patrný především v období vlády prezidenta George W. Bushe. Stefan Halper nicméně tvrdí, že „*neexistuje žádná absolutní linie mezi těmi, kdo jsou a kdo nejsou neokonzervativci.*“⁵⁸ Neokonzervativisté, akceptujeme-li tuto často diskutovanou kategorii, věří, že Spojené státy musí nashromáždit sílu a neváhat ji použít v případě nebezpečí. Jen americká síla podle nich dokáže zachovat světový řád. Neokonzervativci jsou skeptičtí ohledně stability rovnováhy moci a podporují unipolární zřízení mezinárodního systému. Klíčovým konceptem neokonzervativního přístupu k mezinárodním vztahům je, že prosazují silně vojenskou zahraniční politiku,⁵⁹ která zdůrazní americkou pozici.⁶⁰ „*Jen jediná moc, ne pluralismus mocí ani kolektivní*

---

⁵² LEVENDUSKY, Matthew: *The Partisan Sort. How Liberals Became Democrats and Conservatives Became Republicans*. Chicago, The University of Chicago Press 2009, s. 6.

⁵³ DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra: *Spojené státy americké: od agrární společnosti ke společnosti postmoderní*. In: DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra (ed.): *Komparace politických systémů. Základní modely demokratických systémů*. Praha, Nakladatelství Oeconomica 2008, s. 84-87.

⁵⁴ BERRY, M. Jeffrey – JANDA, Kenneth – GOLDMAN, Jerry: *The Challenge of Democracy. Government in America*. Boston, Houghton Mifflin Company 1992, s. 285-288.

⁵⁵ DVOŘÁKOVÁ, V.: c. d., s. 84-87.

⁵⁶ *What we believe*. GOP. http://www.gop.com/index.php/issues/what_we_believe/ (20.7. 2011).

⁵⁷ BERRY, M. J. – JANDA, K. – GOLDMAN, J.: c. d., s. 286.

⁵⁸ CLARKE, Jonathan – HALPER, Stefan: *America Alone. The Neo-Conservatives and the Global Order*. Cambridge, Cambridge University Press 2004, s. 10.

⁵⁹ Realisté se kloní k tvrdé síle, která spoléhá na donucování, pramení z vojenské a hospodářské moci. Ve světě obývaném ohrožujícími státy a teroristickými organizacemi zůstává i nadále klíčovou. Viz NYE, S. Joseph: *The Future of Power*. New York, PublicAffairs 2011, 320 s.

akce mocností, může zabezpečit mír a řád.“ Neokonzervatisté odmítají multilaterální spolupráci na bázi mezinárodního společenství i rozdělení moci mezi státy.⁶¹

Ze základní charakteristiky stran vyplývá, že demokraté se v mezinárodních vztazích spíše uchylují k multilateralismu a kooperaci mezi státy. Demokratická strana podporuje boj proti změně klimatu, odstranění nukleárních zbraní, dbá na zachování lidských práv a podobně.⁶² Často se jedná o politiky prosazované i na půdě OSN. Demokraty lze tedy nazvat spíše liberálně zaměřenou stranou. Na druhou stranu republikáni mají sklon k realismu a klade důraz předně na americké státní zájmy.

1.4 Vliv uspořádání mezinárodního systému na vztahy států a mezinárodních organizací. Unipolarita, bipolarita a multipolarita

Vývoj vztahu Organizace spojených národů a Spojených států amerických ovlivnilo rozdělení moci v mezinárodním systému. Lze vnímat tři možnosti polarity ve světě, a sice unipolaritu, bipolaritu a multipolaritu, jimž se krátce věnují následující řádky z toho důvodu, aby bylo vidět, v jakém mezinárodním prostředí USA operovaly a jak to ovlivnilo jejich postoj vůči OSN.

Robert Osgood a Robert Tucker definují polaritu v mezinárodním systému „počtem center vojenské síly států nebo koalic, které jsou schopny podstatně ovlivnit rovnováhu sil v rozsáhlých oblastech světa, jež jsou vzájemně vázány podporou vitálních zájmů, odlišných od zájmů jiných center a mohou skončit vzájemnou válkou center.“⁶³ Polaritu tak lze označit za koncept specifického rozdělení moci.⁶⁴

Dánská politoložka Birthe Hansenová vnímá unipolaritu jako „mezinárodní systém s existencí jediné velmoci.“⁶⁵ William Wohlfort ve svém textu *U.S. Strategy in Unipolar World* charakterizuje unipolaritu jako absenci protiváhy v mezinárodním systému. „Unipolarita je struktura, ve které jsou schopnosti jednoho státu příliš velké na to, aby byly vyváženy.“⁶⁶ Odborníci oddělují unipolaritu – jeden extrémně schopný stát – od systémů s dvěma či více takovými státy. Aby se stát stal jedním pólem, musí podle Stephena Brookse a William

---

⁶⁰ COOPER, Danny: *Neoconservatism and American Foreign Policy. A critical analysis*. New York, Routledge 2011, s. 13-21.

⁶¹ MCGOWAN, John: *American Liberalism. An Interpretation for Our Time*. Chapel Hill, The University of North Carolina Press 2007, s. 126-127.

⁶² *We Stand for National Security*. Democrats. http://www.democrats.org/issues/national_security (20.7. 2011).

⁶³ SHARMA, Manoj: *Dynamics of International Politics*. New Delhi, J. L. Kumar for Anmol Publications Pvt., Ltd. 2004, s. 400.

⁶⁴ HANSEN, Birthe: *Unipolarity and World Politics. A theory and its implications*. New York, Routledge 2011, s. 7.

⁶⁵ Tamtéž, s. 9.

⁶⁶ WOHLFORT, C. William: *U.S. Strategy in Unipolar World*. In: IKENBERRY, G. John: *America Unrivaled. The Future of the Balance of Power*. New York, Cornell University Press 2002, s. 9.

Wohlfortha: (1) mít velký podíl prostředků k dosažení svých cílů, (2) vynikat ve všech prvcích státních schopností (definovaných velikostí populace a teritoria, dotačních zdrojů, ekonomickou kapacitou, vojenskou mocností a organizačně-institucionální schopností). V unipolárním systému dosahuje takových kritérií pouze jediná země.⁶⁷ Na rozdíl od unipolarity, je bipolarita systémem dvou států nebo bloků, které mají přibližně stejnou sílu⁶⁸ a ostatní státy jim nejsou schopné konkurovat.⁶⁹ Každý stát je tak hegemonelem ve své vlastní sféře.⁷⁰

Multipolarita je systémem s více než dvěma dominantními centry, který zahrnuje několik rovných velmocí. Odborníci jako Charles Kegely se domnívají, že multipolarita nahradí stávající unipolární systém.⁷¹ Ruský ministr zahraničí Sergey Lavrov prohlásil: „V mezinárodních vztazích se vytváří nový systém uspořádání. Aktivita G-20 reflektuje trend polycentrického světa, když se více zemí s hospodářskou a finanční silou a politickým vlivem stává aktivními aktéry ve světové ekonomice, mezinárodních financích a mezinárodní politice.“⁷² Podle Kegleyho je však obtížné předpovědět, co bude v multipolární éře zdrojem budoucího konfliktu či jaká partnerství se v mezinárodních vztazích vytvoří.⁷³

Ethan Kapstein a Micheal Mastanduno se ve svém textu *Realism and State Strategies After the Cold War* zabývají postoji liberálů a neorealistů k rozdělení moci. Z pohledu liberální teorie je otázka distribuce moci méně důležitá než pro neorealismus, protože liberalismus považuje za podstatné mezinárodní výsledky dosažené kooperací v mezinárodním systému. Nicméně neorealismus pokládá rovnováhu moci mezi státy v anarchické struktuře mezinárodních vztahů za nezbytnou. Státy mají tendenci balancovat proti hrozbě nadvlády v systému. „Klíčovou charakteristikou unipolárního světa je, že neexistuje žádná rovnováha moci.“⁷⁴ Neorealismus na unipolaritu nahlíží jako na transformaci mezinárodního systému, která ničí hluboké struktury anarchie a nahrazuje je nastolením hierarchické struktury.⁷⁵ Bipolární éra je naopak „stabilním a mírovým systémem, ve kterém má každá velmoc pouze jeden stát, kterého se

---

⁶⁷ BROOKS, G. Stephen – WOHLFORTH, C. William: *Out of Balance. International Relations and the Challenge of American Primacy*. Princeton, Princeton University Press 2008, s. 12.

⁶⁸ LANGHORNE, Richard – GOLSTEIN, Erik – GRAHAM FRY, Michael: *Guide to International Relations and Diplomacy*. New York, Continuum 2002, s. 16-17.

⁶⁹ SHARMA, M.: c. d., s. 400.

⁷⁰ LANGHORNE, R. – GOLSTEIN, E. – GRAHAM FRY, M.: c. d., s. 16-17.

⁷¹ KEGLEY, W. Ch.: c. d., s. 121.

⁷² *Foreign Minister of the Russian Federation Sergey Lavrov visits Centre for Strategic and International Studies (Washington, D.C.), meets with politicians and journalists and gives a speech on "Russia in a Multipolar World: Implications for Russia-EU-U.S.* The Embassy of the Russia Federation in Canada, 16.7. 2011. <http://www.rusembassy.ca/node/589> (25.7. 2011).

⁷³ KEGLEY, W. Ch.: c. d., s. 121.

⁷⁴ *Conversation with Kenneth Waltz*. Berkeley. <http://globetrotter.berkeley.edu/people3/Waltz/waltz-con0.html> (18.7. 2011).

⁷⁵ BROOKS, G. S. – WOHLFORTH, C. W.: c. d., s. 37.

obává, a tím pádem se soustředí jen na jediný stát, s nímž soupeří.⁷⁶ Neorealisté ve snaze definovat unipolaritu selhávají a považují ji pouze za přechodné a nestálé období v mezinárodním systému.⁷⁷

---

⁷⁶ BRAWLEY, R. Mark: *Power, Money and Trade*. Ontario, Broadview Press 2005, s. 60.

⁷⁷ KAPSTEIN, B. Ethan – MASTANDUNO, Michael: *Realism and State Strategies After the Cold War*. In: KAPSTEIN, B. Ethan – MASTANDUNO, Michael (eds.): *Unipolar Politics. Realism and State Strategies After the Cold War*. New York, Columbia University Press 1999, s. 5-15.

2. Přístup USA k Organizaci spojených národů v historické perspektivě

Následující kapitola se zabývá přístupem někdejších amerických administrativ k Organizaci spojených národů v souvislosti s hlavními historickými mezníky. Organizace spojených národů je jednou z nejdůležitějších a nejpočetnějších mezinárodních organizací na světě, která navzdory svým slabinám a krizím přivedla k dialogu téměř dvě stovky států.⁷⁸ Spojené státy jsou nepostradatelným členem a největším přispěvatelem do rozpočtu této organizace. Ve vytváření a budování OSN⁷⁹ sehrály USA důležitou roli⁸⁰ a po druhé světové válce se staly zodpovědnými za vytvoření normativního a institucionálního pořádku zakotveného pod střechou jediného aktéra.⁸¹ Vývoj postojů amerických administrativ vůči OSN byl od počátku velmi komplikovaný a ne vždy jasný. Ze strany USA nebylo patrné, jaký charakter organizace by nejlépe vyhovoval požadavkům amerických zájmů, i přesto, že globální mír, bezpečnost a cíle OSN jsou neodmyslitelně spojené s budováním demokratického světa, který Spojené státy chtějí.⁸²

2.1 Role USA při zakládání Společnosti národů a OSN

V meziválečném období se idealismus stal dominantní teorií v mezinárodních vztazích.⁸³ Po první světové válce obhajoval americký, demokratický prezident Woodrow Wilson ideu o mezinárodním systému, ve kterém se státy měly vzdát snah o prosazování národních zájmů a vést zahraniční politiku s důrazem na spolupráci, morálku a otevřenou diplomacii.⁸⁴ Na základě této myšlenky bylo mnoha idealisty, v první řadě Woodrowem Wilsonem, Janem Smutsem či Leonardem Woolfem, požadováno vytvoření organizace Společnosti národů, která měla vést k

---

⁷⁸ *Organizace spojených národů*. In: KRIEGL, Joel (ed.): *Oxfordský slovník světové politiky*. Praha, Ottovo nakladatelství 2000, s. 597.

⁷⁹ Více o vzniku a historii OSN viz KENNEDY, Paul: *Parlament světa, OSN a hledání světové vlády*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2009, 320 s. Též SCHLESINGER, Stephen: *Act of Creation: The Founding of the United Nations*. Boulder, Westview Press 2003, 357 s. Dále MEISLER, Stanley: *United Nations: The First Fifty Years*. New York, Atlantic Monthly Press 1995, 377 s.

⁸⁰ MALONE, M. D.: *A Decade of U.S. Unilateralism?* In: MALONE, M. David – KHONG, F. Yuen: *Unilateralism and U.S. Foreign Policy. International Perspectives*. Boulder, Lynne Rienner Publishers 2003, s. 24.

⁸¹ JOHNSTONE, Ian: *US-UN Relations after Iraq: The End of the World (Order) As We Know It?* *European Journal of International Law*, 15, 2004, č. 4, s. 813.

⁸² SMITH, B. Courtney: *Politics and Values at the United Nations*. In: KILLE, J. Kent: *The UN Secretary-general and Moral Authority*. Washington, Georgetown University Press 2007, s. 315-316.

⁸³ KEGLEY, W. Charles – JONES, M. Christopher – WITTKOPF, R. Eugene: *American Foreign Policy: Pattern and Process*. Belmont, Wadsworth Publishing 2005, s. 187.

⁸⁴ HOUGH, Peter: *Understanding Global Security*. New York, Routledge 2008, s. 31.

vybudování mírového, světového řádu mezi státy.⁸⁵ Při vzniku Společnosti národů sehrál Woodrow Wilson důležitou roli. Svými myšlenkami a vyjednáváním mezi evropskými státníky se podílel na konstrukci organizace. Přes Wilsonovu podporu organizaci se Spojené státy do Společnosti národů nikdy nezapojily. Wilson nedokázal v Senátu získat dostatečnou, dvoutřetinovou podporu k ratifikaci mezinárodní smlouvy. Společnost národů nebyla schopna ve 30. letech 20. století čelit italské, německé a japonské agresi, neprosadila své cíle a s počátkem druhé světové války ztratila význam. Přes neschopnost zajistit kolektivní mír a bezpečnost v mezinárodních vztazích, vytvořila Společnost národů základy pro vznik Organizace spojených národů.⁸⁶

Po druhé světové válce vznikla mezi spojeneckými lídry potřeba po nové organizaci, která měla zajistit poválečnou soudržnost, zabránit budoucím konfliktům a nahradit zbrojení spoluprací mezi státy v mezinárodním systému.⁸⁷ Spojené státy se staly hlavním poválečným vyjednávačem mezi státy v budování Organizace spojených národů. OSN se ve srovnání se Společností národů zakládala na mnohem realističtějším konceptu, ačkoliv se demokratičtí prezidenti Roosevelt i Truman hlásili k odkazu idealistických myšlenek Woodrowa Wilsona.⁸⁸

Administrativa Harryho Trumana se přímo podílela na budování Organizace Spojených národů. V dubnu 1945 se Spojené státy staly hostitelskou zemí konference v San Francisku, na které se sešli představitelé 50 zemí, aby koncipovali Chartu OSN, jenž dávala organizaci silnější postavení, než tomu bylo u Společnosti národů.⁸⁹ Harry Truman⁹⁰ věřil, že Charta OSN je „dokumentem, pod kterým bychom mohli pracovat a vytvořit mír.“⁹¹ Na základě Charty bylo vytvořeno šest základních institucí.⁹² USA trvaly na právu spojeneckých mocností získat permanentní právo veta v Radě bezpečnosti, a tím si zachovaly své bezpečnostní zájmy.

---

⁸⁵ TOWNSHEND, Charles: *The League of Nations and the United Nations*. BBC, 17.2. 2011. http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/wwone/league_nations_01.shtml (20.6. 2011).

⁸⁶ WILKINSON, Paul: *International Relations. A Very Short Introduction*. Oxford, Oxford University Press 2007, s. 84-87.

⁸⁷ THAROOR, Shashi: *Saving humanity from hell*. In: NEWMAN, Edward – THAKUR, Ramesh – TIRMAN, John: *Multilateralism Under Challenge? Power, International Order and Structural Change*. New Delhi, Academic Foundation 2009, s. 22-23.

⁸⁸ WILKINSON, P.: *International Relations. A Very Short Introduction*, s. 87-88.

⁸⁹ SHI, E. David – TINDALL, B. George: *Dějiny Spojených států amerických*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2007, s. 634-635.

⁹⁰ Viz DONOVAN, J. Robert: *Conflict and Crisis: The Presidency of Harry S. Truman, 1945-1948*. Columbia, University of Missouri University Press 1996, 512 s.

⁹¹ FERRELL, H. Robert: *Off the Record: the Private Papers of Harry S. Truman*. Columbia, University of Missouri Press 1980, s. 126.

⁹² Charta OSN dala za vznik šesti hlavním institucím OSN: (1) Radě bezpečnosti OSN, (2) Valnému shromáždění, (3) Sekretariátu OSN v čele s generálním tajemníkem OSN, (4) Ekonomické a sociální radě, (5) Mezinárodnímu soudnímu dvoru a (6) Poručenské radě.

Neshody panovaly také ohledně funkcí Valného shromáždění a osobnosti předsedy celého tělesa, což byla oblast, ve které Harry Truman chtěl prosadit své cíle.⁹³

Přes snahu Harryho Trumana prosadit v organizaci americké zájmy, sehrála jeho administrativa důležitou roli v budování organizace založené na spolupráci a prokázala vůli spolupracovat s dalšími členy. Spojené státy poskytly zázemí pro sídlo Organizace spojených národů v New Yorku a zavázaly se k finanční podpoře multilaterální organizace.⁹⁴ Trumanova administrativa se snažila pro Organizaci získat plnou podporu nejen v Kongresu, ale i mezi veřejností. Mluvila o nutnosti multilaterální spolupráce mezi členskými státy v mezinárodním systému, zakotvené pod střešou jediného aktéra, jako nejlepší způsob, jak předejít budoucím konfliktům či válkám. Obě komory, Senát i Sněmovna reprezentantů schválily participaci USA v OSN drtivou většinou hlasů a myšlenky Franklina Roosevelta a Harryho Trumana podporovala široká americká veřejnost.⁹⁵

2.2 OSN a USA v době studené války

Hlavním myšlenkovým proudem ovlivňující přemýšlení o mezinárodních vztazích se v době studené války stal realismus.⁹⁶ Důležitými aktéry v mezinárodní politice byly státy a „mezinárodní politika byla, stejně jako ostatní politiky, bojem o moc,⁹⁷“ jak tvrdil Hans Morgenthau, hlavní protagonista realismu ve své knize *Politics among Nations*. Od roku 1947 dominoval mezinárodnímu systému boj mezi dvěma velmocemi, Sovětským svazem a Spojenými státy.⁹⁸ Z bývalých spojenců ve druhé světové válce se staly soupeřící mocnosti, které se zapojily do hromadění jaderných zbraní a prosazování svého vlivu v mezinárodním systému.⁹⁹ V průběhu tzv. bipolární éry se američtí prezidenti klonili spíše k unilateralismu a snažili se v první řadě o zadržování sovětské agrese a nastolení rovnováhy mocenské politiky.¹⁰⁰

---

⁹³ FLEITZ, H. Frederick: *Peacekeeping Fiascos of the 1990s. Causes, Solutions, and U.S. Interests*. Westport, Praeger Publishers 2002, s. 22-25.

⁹⁴ *UN-U.S. Relations 2007: The Role of the United States in the United Nations*. National Committee on American Foreign Policy, 7.5. 2007, s. 7. <http://www.ncafp.org/articles/07%20UN%20US%20Relations-%20The%20Role%20of%20the%20US%20in%20the%20UN%20Roundtable%20Report.pdf> (1.8. 2011).

⁹⁵ *Milestones: 1937-1945. The Formation of the United Nations, 1945*. Office of the Historian – U.S. Department of State. <http://history.state.gov/milestones/1937-1945/UN> (1.8. 2011).

⁹⁶ KLAREVAS, Louis: *Political Realism. A Culprit for the 9/11 Attacks*. Harvard International Review, 26, 2004, č. 3, s. 20.

⁹⁷ MORGENTHAU, H.: c. d., s. 138.

⁹⁸ KNUTSEN, L. Torbjørn: *A history of International Relations theory*. Manchester, Manchester University Press 1997, s. 241-242.

⁹⁹ *Cold War: Diplomacy And Drama at the United Nations*. United Nations. <http://www.un.org/events/UNART/itartassgallery/5.pdf> (31.7. 2011).

¹⁰⁰ KLAREVAS, L.: c. d, s. 20.

OSN, vytvořená jako organizace, jejíž cílem je především spolupracovat a hájit globální mír a bezpečnost, se v období studené války ukázala být limitovanou.¹⁰¹ Spojené státy se v období Nixonovy, Fordovy i Carterovy vlády nadále podílely na dění v OSN, ale administrativy tíhly k unilaterálnímu přístupu a unilaterálním akcím. Vliv Spojených států v organizaci klesal¹⁰² a kolektivní akce byly rozděleny do dvou bloků, západního a východního, což bránilo spolupráci v Radě bezpečnosti, kde Spojené státy a Sovětský svaz zastávaly svůj trvalý post.¹⁰³ Organizace nebyla schopná plnit svůj základní cíl, tj. zajistit mír mezi státy, protože hlavní velmoci byly ve vzájemném konfliktu. Spolupráce USA a členských zemí na půdě OSN tedy byla možná jen v oblastech, které nezasahovaly do zájmů žádné z mocností.¹⁰⁴

Duraz na unilateralismus byl patrný i v době konce studené války, tj. v období vlády prezidenta Ronalda Reagana. Jeho administrativa se odmítla nadále podílet na spolupráci v Organizaci OSN pro vzdělávání, vědu a kulturu a ratifikovat dlouho vyjednávanou Úmluvu o mořském právu.¹⁰⁵ OSN se v 70. a 80. letech 20. století ocitla v hluboké krizi a v době konce studené války¹⁰⁶ se vztahy v organizaci měnily od spolupráce k nepřátelství.¹⁰⁷

2.3 OSN a USA v unipolární éře

S koncem studené války a pádem sovětského bloku skončila téměř půl století dlouhá konfrontace mezi Spojenými státy a Sovětským svazem.¹⁰⁸ Nastal konec bipolární éry. Spojené státy se staly jedinou dominující supervelmocí v mezinárodním systému.¹⁰⁹ Politický komentátor The Washington Post a držitel Pulitzerovy ceny Charles Krauthammer v roce 1991 definoval postavení Spojených států v mezinárodním systému: „*Americká preeminence je založena na faktu, že je jedinou zemí s vojenskou, diplomatickou, politickou a ekonomickou*

---

¹⁰¹ COATE, A. Roger: *The Future of the United Nations*. In: COATE, A. Roger (ed.): *U.S. Policy and the Future of the United Nations*. New York, The Twentieth Century Fund Press 1994, s. 4-5.

¹⁰² KRASNER, D. Stephen: *Structural Conflict: The Third World Against Global Liberalism*. Berkeley, University of California Press 1985, s. 11.

¹⁰³ O'NEILL, T. John – REES, Nicholas: *United Nations Peacekeeping in the Post-Cold War Era*. New York, Routledge 2005, s. 1.

¹⁰⁴ UNSER, Günther – WIMMER, Michaela: *Die Vereinten Nationen. Zwischen Anspruch und Wirklichkeit*. Bonn, Bundeszentrale für politische Bildung 1995, s. 37.

¹⁰⁵ POLLACK, A. Mark: *Unilateral America, multilateral Europe?* In: PETERSON, John – POLLACK, A. Mark (eds.): *Europe, America, Bush. Transatlantic Relations in the twenty-first century*. New York, Routledge 2003, s. 121.

¹⁰⁶ Více o vztazích USA a OSN v době Studené války a situaci po jejím skončení viz RUGGIE, G. John: *The United States and the United Nations: Toward a New Realism*. International Organization, 39, 1985, č. 2, s. 343-356. Nebo BOWLES, Newton: *The Diplomacy of Hope: The United Nations Since the Cold War*. New York, Palgrave Macmillan 2004, 183 s. Či COATE, A. Roger – PUCHALA, J. Donald: *Global Policies and the United Nations System: A Current Assessment*. Journal of Peace Research, 27, 1990, č. 2, s. 127-140.

¹⁰⁷ SMITH, B. C.: c. d., s. 315-316.

¹⁰⁸ HUNTER, Allen (ed.): *Rethinking The Cold War*. Philadelphia, Temple University Press 1998, s. 2.

¹⁰⁹ LAYNE, Christopher: *The Piece of Illusions. American Grand Strategy from 1940 to the Present*. New York, Cornell University 2007, s. 134.

předností, takže hraje důležitou roli v každém konfliktu, v jakékoliv části světa si sama vybere.¹¹⁰ Pro některé, mezi nimi například Francise Fukuyamu,¹¹¹ znamenal pád sovětského bloku, respektive komunismu jako ideologie, významnou transformaci ve světové politice, kterou nazval koncem historie.¹¹² Podle autorů knihy *Out of Balance. International Relations and the Challenge of American Primacy* Stephena Brookse a Williama Wohlforta, zůstala komplexnost síly USA nevyvážena a jakýkoliv pokus odstranit americké hegemonné postavení skončí neúspěšně.¹¹³

Organizace spojených národů se v tomto období dostala zpět do centra mezinárodně-politického dění v americké zahraniční politice.¹¹⁴ Přestože Stewart Patrick mluví o 90. letech 20. století ve spojitosti s nárůstem skepse v americké zahraniční politice vůči hodnotám multilateralismu,¹¹⁵ expanze národních zájmů podporovala Spojené státy k aktivnějšímu zapojení se do Organizace spojených národů.¹¹⁶ Administrativy amerických prezidentů George H. W. Bushe a Billa Clintona se snažily zlepšit přístup Spojených států k OSN. George H. W. Bush dokonce žádal o podporu OSN v záležitostech války v Perském zálivu v roce 1991 a vyslání amerických jednotek k humanitární intervenci do Somálska.¹¹⁷

Když se v roce 1993 úřadu ujímala Clintonova administrativa, zavázala se k tzv. asertivnímu multilateralismu. Nová fráze v mezinárodních vztazích měla vyjadřovat vůli USA, že Spojené státy učiní vše pro to, aby posílily kooperaci a spolupracovaly s Organizací spojených národů. Zároveň ale Spojené státy, jakžto jediná supervelmoc v mezinárodním systému, účinně prosazovaly vliv nad celou organizací.¹¹⁸ Clintonova administrativa často veřejně prezentovala Spojené státy jako nepostradatelného člena nejen v globálních vyjednáváních, ale také krizových řízeních.¹¹⁹ Prezident Clinton dokonce prohlásil, že „Unipolární svět by měl běžet,

---

¹¹⁰ KRAUTHAMMER, Charles: *The Unipolar Moment*. Foreign Affairs, 70, 1991, č. 1, s. 24.

¹¹¹ Viz FUKUYAMA, Francis: *The End of History and The Last Man*. New York, Avon Books, INC. 1992, 403 s.

¹¹² KEGLEY, W. Ch.: c. d., s. 117.

¹¹³ BROOKS, G. S. – WOHLFORTH, C. W.: c. d., s. 23.

¹¹⁴ MÜLLER, Ragnar: *The United Nations After the End of the Cold War (1989-2004)*. Dadalos. http://www.dadalos.org/uno_int/grundkurs_2/un-entwicklung_3.htm (15.7. 2011).

¹¹⁵ PATRICK, Stewart: *Multilateralism and Its Discontents: The Cause and Consequences of U.S. Ambivalence*. In: FORMAN, Shepard – PATRICK, Stewart (eds.): *Multilateralism and U.S. Foreign Policy*. Boulder, Lynne Rienner Publisher 2002, s. 1.

¹¹⁶ CRAWFORD, W. Timothy: *Pivotal Deterrence. Third-Party Statecraft and the Pursuit of Peace*. New York, Cornell University Press 2003, s. 169.

¹¹⁷ POLLACK, A. M.: c. d., s. 121.

¹¹⁸ MEISLER, Stanley: *United Nations in Crisis: The American Challenge*. Stanley Meisler, 7.5. 2004. <http://www.stanleymeisler.com/news-commentary/unitednations-crisis.html> (19.6. 2011).

¹¹⁹ WALLACE, William: *U.S. Unilateralism: A European Perspective*. In: FORMAN, Shepard – PATRICK, Stewart (eds.): *Multilateralism and U.S. Foreign Policy*. Boulder, Lynne Rienner Publisher 2002, s. 143.

jako by byl koncertem velmocí.¹²⁰ Americká ambasádorka pro OSN Madeleine Albrightová¹²¹ viděla za multilaterální spolupráci v unipolární éře především možnost získat pro Spojené státy materiální a diplomatickou podporu pro své cíle, a tím pádem i legitimitu globálního lídra.¹²²

2.4 Potřebují Spojené státy spolupracovat s OSN?

Jeden z největších odborníků na vztahy USA a OSN Roger Coate si ve svých textech pokládá otázku, zda by organizace dokázala, jak v minulosti, tak současnosti, splnit základní cíle bez lídra, jakým jsou Spojené státy. Ramesh Thakur, odborník na OSN, tvrdí, že „OSN v podstatě symbolizuje globální vládu, ale chybí jí atributy mezinárodní vlády. USA má globální sílu, ale chybí jí mezinárodní autorita.“¹²³ Bez USA nebude OSN schopna plnit své závazky a misi. Bez silné a schopné organizace, nebudou Spojené státy schopny dosáhnout mnohých strategických cílů.¹²⁴ Americká moc si nárokuje celoplanetární dosah svých aktů, ale zároveň odmítá multilaterální postupy a procedury, které by jim mohly dodávat legitimitu. Český odborník na americkou zahraniční politiku Pavel Barša se domnívá, že pokud se Spojené státy chtějí stát uznávanou autoritou, potřebují OSN, a to minimálně ze čtyř hlavních důvodů. Organizace totiž umožňuje sdílení nákladů, zajišťuje oběh informací mezi státy, dovoluje řešit spory diplomatickou cestou, klade meze domácí politice a v neposlední řadě také zajišťuje kontinuitu v zahraniční politice.¹²⁵

Každá éra v historii je definována určitou výzvou. První polovina 20. století byla pro Spojené státy příznačná otázkou, co dělat s japonským a německým militarismem. Druhá polovina téhož století byla zaměřena na boj proti Sovětskému svazu. V současnosti a blízké budoucnosti zřejmě nebude hlavní hrozbou pro světový řád agresivní stát. Místo toho se svět bude potýkat s řadou globálních jevů.¹²⁶ Mnohé výzvy vyžadují kooperativní akci založenou na sdílených

---

¹²⁰ LUCK, C. Edward: *The United States, International Organizations, and the Quest for Legitimacy*. In: FORMAN, Shepard – PATRICK, Stewart (eds.): *Multilateralism and U.S. Foreign Policy*. Boulder, Lynne Rienner Publisher 2002, s. 54.

¹²¹ Madeleine Albrightová byla 20. americkou ambasádorkou při OSN v letech 1993-1997 a 64. ministryní zahraničí USA v letech 1997-2001 za vlády prezidenta Billa Clintona. Viz ALBRIGHTOVÁ, Madeleine: *Madeleine: „Nejlepší ze všech možných světů.“* Praha, Práh 2003, 551 s. Též DOBBS, Michael: *Madeleine Albright: The Twentieth Century Odyssey*. New York, Henry Holt and Company 1999, 467 s. Dále LIPPMAN, W. Thomas: *Madeleine Albright and The New American Diplomacy*. Boulder, Westview Press 2004, 368 s.

¹²² PATRICK, Stewart: *Multilateralism and Its Discontents: The Cause and Consequences of U.S. Ambivalence*, c. d., s. 13.

¹²³ THAKUR, Ramesh: *The United Nations, Peace and Security*. Cambridge, Cambridge University Press 2006, s. 352.

¹²⁴ BOYER, P. S.: c. d., s. 1.

¹²⁵ BARŠA, Pavel: *Hodina impéria. Zdroje současné zahraniční politiky USA*. Brno, Mezinárodní politologický ústav 2003, s. 54-60.

¹²⁶ HAASS, N. Richard: *The Case for Messy Multilateralism*. Council on Foreign Relations, 5.1. 2010. <http://www.cfr.org/un/case-messy-multilateralism/p21132> (20.5. 2011).

zájmech a společném smyslu. Organizace spojených národů by měla nadále zůstat americkým zájmem, za jaký ho považoval i prezident Truman před 60 lety, který OSN vnímal jako instituci, jenž rozšíří americký vliv ve světě.¹²⁷ OSN má mezi organizacemi stále největší legitimitu a formální autoritu.¹²⁸ Současná americká ambasadorka pro OSN Susan Riceová připustila, že: „OSN rozhodně není perfektní, není dokonce ani sumarizací americké politiky, ale přesto je nezbytnou součástí toho všeho.“¹²⁹ Susan Riceová věří, že OSN nepřestanou hrát vitální roli v globálních a nadnárodních hrozbách.¹³⁰ Zapojení USA v OSN tak zůstává podstatným k dosažení cílů v americké zahraniční politice.¹³¹

---

¹²⁷ *USUN Progress Report: A New Era of Engagement: Advancing America's Interests in the World*. U.S. Department of State, 29.4. 2009. <http://www.state.gov/p/io/rm/2009/122451.htm> (22.5. 2011).

¹²⁸ BOYER, P. S.: c. d., s. 4.

¹²⁹ RICE, Susan: *Facing 21st-Century Threats: Why America Needs the UN*. United States Mission to the United Nations, 11.2. 2011. <http://usun.state.gov/briefing/statements/2011/156503.htm> (23.5. 2011).

¹³⁰ RICE, Susan: *Press Briefing by Press Secretary Jay Carney and U.S. Permanent Representative to the United Nations Susan Rice*. White House, 28.2. 2011. <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/02/28/press-briefing-press-secretary-jay-carney-and-us-permanent-representativ> (20.5. 2011).

¹³¹ BRIMMER, Esther: *Revitalizing the United Nations and Multilateral Cooperation: The Obama Administration's Progress*. U.S. Department of State, 1.2. 2011. <http://www.state.gov/p/io/rm/2011/155854.htm> (23.5. 2011).

3. Přístup USA k OSN v éře George W. Bushe

Když v lednu roku 2001 nastoupil do funkce 43. americký prezident a bývalý guvernér státu Texas George W. Bush, byly Spojené státy jako jediná supervelmoc v unipolární mezinárodním systému na vrcholu moci. Amerika byla schopná jednat ve všech oblastech politiky nezávisle, bez omezení, jako „*neoimperiální gigant*“.¹³² Již ve volební kampani v roce 2000 zbrojil George W. Bush proti multilateralismu a rozšíření spolupráce s OSN.¹³³ „*Clintonova administrativa často až zuřivě hledala multilaterální řešení, které poškozovalo naše zájmy. Republikánská administrativa bude jistě mnohem rozdílnější*“,¹³⁴ naznačila Condoleezza Riceová,¹³⁵ poradkyně pro národní bezpečnost a později ministryně zahraničních věcí, nový směr, jímž se Spojené státy za Bushovy administrativy vydají.¹³⁶

Pro Bushovu éru byly z pohledu Pavla Barši typické hlavně tři znaky. Patří mezi ně (1) hegemonické tendence, respektive udržování systematické převahy v nukleárních zbraních, (2) používání vojenské síly bez souhlasu partnerů či mandátů mezinárodních institucí, tj. jednostranně a unilaterálně. V neposlední řadě také (3) preemptivní zásahy, tj. zásahy, které mají za cíl předejít bezprostředně hrozícímu útoku nepřítele.^{137 138} Především třetí bod se stal zdrojem nepochopení a podráždění transatlantických spojenců. Odmítnutím Kjótského protokolu, odstoupením od jednání o ověření Protokolu pro konvenci biologických zbraní, restriktivní postoj k navrhované Smlouvě o všeobecném zákazu zbraní nebo stažením smlouvy o Mezinárodním trestním soudu,¹³⁹ byla Amerika vnímána jako ta, co se stavila nad mezinárodní zákony, normy a omezení, kdykoliv se to hodilo jejím cílům.¹⁴⁰

---

¹³² KEGLEY, W. Ch.: c. d., s. 118.

¹³³ HOWARD, M. Lise: *Sources of Change in United States–United Nations Relations*. Global Governance, 16, 2010, č. 4, s. 493-497.

¹³⁴ RICE, Condoleezza: *Campaign 2000: Promoting the National Interest*. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/us-strategy-and-politics/campaign-2000-promoting-national-interest/p10456> (1.7. 2011).

¹³⁵ V pořadí 66. ministryně zahraničí Spojených států amerických, která působila ve funkci v letech 2005-2009 za prezidenta George W. Bushe. Jako republikánská kandidátka nahradila v úřadu Colina Powella. Její spolupráce s Bushem však začíná už v prvním funkčním období, kdy zastává pozici poradkyně pro národní bezpečnost. Podrobněji viz LUSANE, Clarence: *Colin Powell and Condoleezza Rice: Foreign Policy, Race, and the New American Century*. Westport, Greenwood Publishing Group 2006, 237 s. Nebo *George W. Bush Administration Cabinet Members: Colin Powell, Donald Rumsfeld, John Ashcroft, Condoleezza Rice, Elaine Chao, Norman Mineta*. General Books LLC 2010, 368 s.

¹³⁶ QUESTER, H. George: *The Bush Foreign Policy and The Good Society*. The Good Society, 14, 2005, č. 3, s. 15.

¹³⁷ BARŠA, P.: c. d., s. 51-56.

¹³⁸ Problematiku tzv. preemptivních zásahů v éře George W. Bushe analyzuje například americký odborník na mezinárodní vztahy Scott Silverstone. Viz SILVERSTONE, A. Scott: *Preventive War and American Democracy*. New York, Routledge 2007, 264 s.

¹³⁹ JOHNSTONE, I.: c. d., s. 827.

¹⁴⁰ BARŠA, P.: c. d., s. 56.

Nejen odborník na mezinárodní vztahy Louis Klarevas, ale i další akademici hodnotí republikánského prezidenta George Bushe jako realistu. Eliminovat zásadní roli nestátních aktérů a prosazovat státní zájmy však podle Klarevase není řešením bezpečnostních problémů ve 21. století.¹⁴¹ „Nový unilateralismus,“ ke kterému tíhl George W. Bush, vznikl podle princetonského profesora, Johna Ikenberryho, postupně s nárůstem americké síly v 90. letech. V době konce studené války¹⁴² a následným zánikem jednoho ze dvou pólů bipolární éry, zůstala v mezinárodním systému jediná globální supervelmoc-Spojené státy.¹⁴³ Jakýkoli národ s takovou silou by měl tendenci k samostatnému, unilaterálnímu jednání.¹⁴⁴

Sergio Fabbrini argumentuje, že sklon Bushovy administrativy k unilateralismu se objevil současně s hospodářským růstem Spojených států a s volebním úspěchem neokonzervativního proudu, který je založen na prosazování amerického nacionalismu¹⁴⁵ a státních zájmů.¹⁴⁶ Svědčí o tom i obsazení některých postů ve vládě George W. Bushe, v níž hráli důležitou roli neokonzervativní, republikánští politici Donald Rumsfeld,¹⁴⁷ Paul Wolfowitz,¹⁴⁸ Robert Gates¹⁴⁹ nebo Dick Cheney.¹⁵⁰ Tito republikánští politici se významně podíleli na utváření Bushovy zahraniční politiky a měli vliv na formování jeho přístupu k Organizaci spojených národů.¹⁵¹ Sklon George Bushe k unilateralismu byl v neposlední řadě způsoben také útoky z 11. září

---

¹⁴¹ KLAREVAS, L.: c. d., s. 18-21.

¹⁴² Viz *The United States in the Post-Cold War World*. New York, W. W. Norton & Company, Inc. 2002, 178 s. Též MOWLE, S. Thomas – SACKO, H. David: *The Unipolar World: An Unbalanced Future*. Basingstoke, Palgrave Macmillan 2007, 228 s.

¹⁴³ HAASS, N. Richard: *The End of Unipolar Era*. Council on Foreign Relations, 18.7. 2005. <http://www.cfr.org/us-strategy-and-politics/end-unipolar-era/p8258> (2.7. 2011).

¹⁴⁴ IKENBERRY, G. John: *Is American Multilateralism in Decline?* *Perspective on Politics*, 1, 2003, č. 3, s. 537.

¹⁴⁵ Nacionalismus má ve Spojených státech silné kořeny a rozšíří se, když země čelí domácím nebo externím transformacím, popřípadě obojímu. Taková situace nastala například v 90. letech po studené válce či po teroristických útocích z 11. září 2001 na New York a Washington.

¹⁴⁶ FABBRINI, Sergio: *US unilateralism and American conservative nationalism*. In: FABBRINI, Sergio: *The United States Contested. American Unilateralism and European Discontent*. New York, Routledge 2006, s. 3, 17.

¹⁴⁷ Donald Rumsfeld byl republikánským ministrem obrany USA v době vlády Geralda Forda a George W. Bushe.

¹⁴⁸ Paul Wolfowitz byl republikánským zástupcem ministra obrany Donalda Rusmfelda v letech 2001-2005.

¹⁴⁹ Je současným, v pořadí 22. ministrem obrany. Byl jmenován už Georgem W. Bushem v roce 2006 a v úřadu setrvává dodnes v současné administrativě Baracka Obamy.

¹⁵⁰ Dick Cheney byl 46. viceprezidentem USA v letech 2001-2009 ve vládě George W. Bushe.

¹⁵¹ MCCORMICK, M. James: *American Foreign Policy and Process*. Boston, Wadsworth Cengage Learning 2010, s. 205-206.

2001,¹⁵² které dokázaly, že Spojené státy jsou zranitelné mezinárodními hrozbami, i když mají výsadní postavení v unipolárním mezinárodním systému.¹⁵³

3.1 Přístup George W. Bushe ke Komisi pro lidská práva, resp. Radě pro lidská práva

Komise pro lidská práva OSN¹⁵⁴ byla mezivládním fórem, založeným Ekonomickou a sociální radou jako subsidiární těleso, zabývající se podporou a ochranou lidských práv.¹⁵⁵ Na vzniku Komise pro lidská práva se v roce 1946 velkou mírou podílely Spojené státy, které sehrály klíčovou roli nejen při jejím vytváření, ale zároveň při konstrukci celého orgánu.¹⁵⁶ Již od počátku bylo patrné, že se USA stanou nepostradatelným členem a podpora ze strany amerických administrativ bude pro Komisi nezbytnou součástí k dosažení legitimacy mezi členskými zeměmi v systému OSN.

Od roku 1946, tedy déle než padesát let, obhajovaly Spojené státy svůj post v Komisi pro lidská práva. V květnu 2001, poprvé v historii, administrativa George W. Bushe pozici v úřadu ztratila. Poté, co Spojené státy nebyly zvoleny do úřadu, administrativa uvedla, že se USA „staly obětí gangu jiných národů, porušující základní lidská práva, proto, aby byly tyto rebelující státy méně kontrolovány.“¹⁵⁷ Diplomaté shledávají příčiny neúspěchu v několika oblastech Bushova přístupu vůči OSN. Mezi nejčastěji zmiňované patří ty, že Spojené státy pravidelně kritizovaly státy jako Čínu a Kubu za porušování lidských práv,¹⁵⁸ Bush roky odmítal participovat na Kjótském protokolu a Joanna Weschler z New Yorkské pobočky Human Right Watch varovala nad rostoucí záští rozvojových i západních zemích proti nastolené Bushově politice nejen v OSN. „Washington měl vědět, že to přijde, protože rozhořčení vůči USA rostlo...stavily se

---

¹⁵² Více o důsledcích útoků z 11. září na politiku viz MORGAN, J. Matthew: *The Impact of 9/11 on Politics and War: The Day that Changed Everything?* New York, Palgrave Macmillan 2009, 261 s. Taky LIDSAY, James: *American Politics After September 11*. Mason, Atomic Dog Publishing 2004, 170 s.

¹⁵³ PATRICK, Stewart: *Multilateralism and Its Discontents: The Cause and Consequences of U.S. Ambivalence*, c. d., s. 1.

¹⁵⁴ Komise pro lidská práva byla 53-členným tělesem s mandátem na tříleté období. Každý rok byla její členská základna obměňována zhruba třetinou křesel. Do komise byli nominováni členové z pěti regionálních skupin států: afrických, asijských, východoevropských, latinsko-amerických/karibských a západoevropských/severoamerických. Každý z 53 členů komise měl jeden hlas.

¹⁵⁵ CONDÉ, H. Victor: *Handbook of International Human Rights Terminology*. Lincoln, The University of Nebraska 2004, s. 38.

¹⁵⁶ WRONKA, Joseph: *Human Rights and Social Policy in the 21st Century. A history of the idea of human rights and comparison of the United Nations Universal Declaration of Human Rights with the United States federal and state constitutions*. Lanham, University Press of America 1998, s. 92.

¹⁵⁷ SHAH, Anup: *The USA and Human Rights*. Global Issues, 21.8. 2002. <http://www.globalissues.org/article/139/the-usa-and-human-rights#USAvotedofftheUNHumanRightsCommissionin2001> (10.7. 2011).

¹⁵⁸ *US thrown off UN rights body*. BBC, 3.5. 2001. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/1311468.stm> (9.7. 2011).

[USA] do opozice v hlasování o klíčových lidsko-právních standardech jako ke smlouvě o zakázce nášlapných min, zřízení Mezinárodního trestního soudu či dostupnosti léků na AIDS pro všechny.¹⁵⁹ Kongres Spojených států na situaci zareagoval rozhodnutím odepřít OSN částku do rozpočtu, což jen navazovalo na rostoucí globální vlnu antiamerikanismu.¹⁶⁰ Za dobu působení OSN se tak stalo poprvé, co některá ze členských zemí odepřela finanční prostředky, protože ztratila hlas v jednom z orgánů.¹⁶¹ Spojené státy znovu získaly místo v Komisi pro lidská práva o rok později v roce 2002.¹⁶² Vzhledem k tomu, že Komise byla kritizována za nedostatečný důraz na lidská práva, zneužívání pravomocí a přítomnost řady členských zemí, které porušují základní lidská práva, bylo jedním z největších reformních úsilí generálního tajemníka Kofiho Annana v OSN stanovit datum zániku zdiskreditovaného tělesa.¹⁶³ Na základě Annanova návrhu a po hlasování ve Valném shromáždění vznikla Rada pro lidská práva.¹⁶⁴

Bush zpočátku reformní krok podporoval, při volbě nového, 47-členného tělesa v roce 2006 však jeho administrativa, v čele s ambasadorem pro OSN Johnem Boltonem, hlasovala proti rezoluci,¹⁶⁵ a to s odůvodněním, že „Rada nedoznala změny od předcházejí Komise pro lidská práva.“ Navíc jí „chybí kritéria, která by zabránila státům, potírající lidská práva, získat post v úřadu.“¹⁶⁶ Poté, co byly do Rady zvoleny státy jako Čína, Kuba a Pákistán, prohlásil John Bolton o reformní změně: „Chceme motýla. Nemáme v úmyslu dát rtěnku na housenku a

¹⁵⁹ U.S. ousted from U.N. Human Rights Commission. CNN, 3.5. 2001. <http://archives.cnn.com/2001/US/05/03/us.human/> (11.7. 2011).

¹⁶⁰ Viz O'CONNOR, Brenda (ed.): *Anti-Americanism. History, Causes, Themes*. Oxford, Greenwood World Publishing 2007, 353 s. Též JUDT, Tony – LACORNE, Denis (eds.): *With Us Or Against Us. Studies in Global Anti-americanism*. New York, Palgrave Macmillan 2005, 207 s.

¹⁶¹ ZUNES, Stephen: *U.S. Arrogance on Display in UN Human Rights Commission Flap*. Foreign Policy In Focus, 1.5. 2001. <http://www.fpi.org/articles/us-arrogance-on-display-in-un-human-rights-commission-flap> (11.7. 2011).

¹⁶² BLANCHFIELD, Luisa: *The United Nations Human Rights Council: Issues for Congress*. CRS Report for Congress, 26.1. 2011, s. 1-7. <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33608.pdf> (10.6. 2011).

¹⁶³ *Human Rights Watch. World Report 2006*. New York, Human Rights Watch a Seven Stories Press 2006, s. 33.

¹⁶⁴ Rada pro lidská práva je přímo podřízená Valnému shromáždění. Geografické zastoupení v ní je vyrovnanější a oproti komisi, která zasedala jednou ročně po dobu šesti týdnů, se zvýší počet zasedání rady nejméně na deset týdnů během roku. Členové rady jsou voleni Valným shromážděním absolutní většinou hlasů. Každý kandidát bude volen individuálně, v tajné volbě musí obdržet nejméně 96 hlasů. Pokud by člen rady systematicky či krutě porušoval lidská práva, může být dvoutřetinovou většinou hlasujících přítomných členů Valného shromáždění zbaven členství. Funkční období v radě bude tříleté, jeden členský stát může být zvolen maximálně na dvě po sobě následující období. Podrobněji viz *Instituce na ochranu lidských práv - Rada pro lidská práva*. Organizace spojených národů. <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=7&subkap=34> (15.7. 2011).

¹⁶⁵ Rezoluce byla přijata 170 hlasy Valného shromáždění. Proti hlasovaly Spojené státy americké, Izrael, Marshallovy ostrovy a Palau. Viz *Human Rights Council*. United Nations, 24.2. 2006. <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N06/245/90/PDF/N0624590.pdf?OpenElement> (15.7. 2011).

¹⁶⁶ HICKS, L. Peggy: *The U.S. Role in UN Human Rights Reform*. Council on Foreign Relations, 31.7. 2006. <http://www.cfr.org/un/us-role-un-human-rights-reform/p11139> (8.7. 2011).

nazývat to úspěchem.¹⁶⁷ Bushova myšlenka prosadit stálé zastoupení pětice Rady bezpečnosti byla odmítnuta Valným shromážděním.¹⁶⁸ Spojené státy se rozhodly neucházet o členství a sledovat proces konstrukce zvnějšku. Ostré kritiky se Bushově administrativě dostalo například od bývalého amerického prezidenta Jimmyho Cartera, který uznává, že v reformě jsou určité nedostatky, ale Bush svým rozhodnutím rozvrátil reformní proces.¹⁶⁹

3.2 Přístup George W. Bushe ke strukturální reformě OSN

Ve snaze analyzovat přístup administrativy George W. Bushe k reformě Rady bezpečnosti OSN¹⁷⁰ nedosahují odborníci na mezinárodní vztahy konsenzu. Expertka na OSN Luisa Blanchfieldová viděla v Bushově administrativě jednoznačně aktivního účastníka v reformním úsilí. George Bush se podle ní pokusil spolupracovat v nastolení navržené reformní agendy s podobně smýšlejícími zeměmi, stejně jako s generálním tajemníkem OSN-Kofi Annanem.¹⁷¹ Odborník na současnou americkou zahraniční politiku Stephen Schlesinger takové tvrzení odmítá. George W. Bush dosazením Johna Boltona na post amerického ambasadora pro OSN ukončil snahu o reformní aktivity na půdě OSN.¹⁷²

Rada bezpečnosti OSN bývá považována za důležitý zdroj legitimacy na mezinárodní úrovni. Zakladatelé OSN světili po druhé světové válce primární zodpovědnost pěti stálých členů, reflektující poválečný stav rovnováhy sil. Přes změny v mezinárodním systému zůstává složení Rady bezpečnosti OSN doposud nezměno.¹⁷³ I proto patří reforma Rady bezpečnosti OSN k nejdiskutovanějším. Potenciální stálí členové, například často zmiňované státy jako Německo, Indie či Japonsko, které bylo Bushem nejvíce protěžováno,¹⁷⁴ by Radě dodali více reprezentativnosti a flexibilitě ve vytváření pravidel pro použití síly v mezinárodním systému.

¹⁶⁷ *United States: A Caterpillar in Lipstick? The UN's Human Rights Council*. Economist, 2.3. 2006. http://www.economist.com/node/5577499?story_id=E1_VVSSQJ (11.7. 2011).

¹⁶⁸ *The United Nations Human Rights Council: A U.S. Foreign Policy Dilemma*. National Committee on American Foreign Policy Report, 28.5. 2008, s. 15. <http://www.ncafp.org/articles/08%20UN%20Human%20Rights%20Council.pdf> (9.7. 2011).

¹⁶⁹ McMAHON, Robert: Human Rights Reform in the Air. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/un/human-rights-reform-air/p10102> (9.7. 2011).

¹⁷⁰ O reformě OSN podrobněji DANCHIN, G. Peter: *United Nations Reform and the New Collective Security*. Cambridge, Cambridge University Press 2010, 450 s. Dále FOWLER, R. Michael – KUYAMA, Sumihiro: *Envisioning Reform. Enhancing UN Accountability in the 21st Century*. Tokyo, United Nations University Press 2009, 361 s. Též ZIFCAK, Spencer: *United Nations Reform: Heading North or South?* New York, Routledge 2009, 240 s.

¹⁷¹ BLANCHFIELD, Luisa: *United Nations Reform: U.S. Policy and International Perspectives*. CRS Report for Congress, 7.7. 2011, s. 12. <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33848.pdf> (10.7. 2011).

¹⁷² SCHLESINGER, Stephen: *America and the United Nations: A Delicate Relationship*. American Foreign Policy Interests, 28, 2006, č. 4, s. 319.

¹⁷³ McDONALD, C. Kara – PATRICK, M. Stewart: *UN Security Council Enlargement and U.S. Interests*. New York, Council on Foreign Relations 2010, s. 8.

¹⁷⁴ *Love at second sight. A new ambassador and a new reform plan go down better than expected*. Economist, 23.5. 2003. <http://www.economist.com/node/3793408> (5.7. 2011).

Kofi Annan se domníval, že členové mohou lépe dosáhnout společného stanoviska v případech schválení vojenského zásahu a kolektivní zodpovědnosti ve snaze chránit případy, kde lidská práva a potřeby nejsou chráněny jejich vládami.¹⁷⁵ V prosinci 2004 byla publikována zpráva *A More Secure World—Our Shared Responsibility*, kde Annan a další představitelé diplomacie představili výzvy, hrozby a změny OSN pro 21. století. Navrhli reformu Rady bezpečnosti,¹⁷⁶ která by odrážela současné uspořádání moci v mezinárodním systému.¹⁷⁷

Pro Demokratickou stranu byl návrh Kofiho Annana přijatelný, protože by se těleso stalo reprezentativnějším, zatímco Republikánská strana za reformou vnímala jako ohrožení amerických zájmů. Bush sice vyjádřil svou plnou podporu Japonsku, ale zároveň věděl, že Čína stálé členství Japonska do Rady bezpečnosti OSN nepodpoří. Na druhou stranu prezident odmítal schválit kandidaturu Německa, které se v otázce Iráku postavilo proti Americe.¹⁷⁸ Ačkoliv by první krok k reformě Rady bezpečnosti OSN pomohl Americe zvýšit pokleslou morální autoritu v OSN, nebyly Spojené státy pod administrativou George Bushe schopny docílit změny v reformním úsilí Rady bezpečnosti.¹⁷⁹ John Bolton prosazoval, aby Rada bezpečnosti OSN byla efektivnější v tom, co dělá a lépe reagovala na americké zájmy. „*Je jasné, že naše snaha o reformu OSN se nepodařila a neuspěla z mnoha důvodů.*“ řekl v rozhovoru John Bolton po ukončení svého mandátu v OSN.¹⁸⁰

3.3 Přístup George W. Bushe ke Kjótskému protokolu

Kjótský protokol¹⁸¹ je první právně závaznou environmentální dohodou,¹⁸² která patří k rámcovým úmluvám Organizace spojených národů o změně klimatu. Jedná se o smlouvu, na

---

¹⁷⁵ *The United Nations Kofi Annan's reform plan. Some good ideas, but no revolution in the running of the world.* Economist, 23.3. 2005. <http://www.economist.com/node/3786918> (9.7. 2011).

¹⁷⁶ Reforma Rady bezpečnosti byla založena na dvou možnostech. Model A zajišťuje šest nových stálých míst v Radě, avšak bez možnosti veta a další tři nestálé členy. Plán B nepodporuje myšlenku nových členů ve stálé Radě, ale vytváří novou kategorii států se čtyřletým mandátem a možností znovuzvolení včetně jednoho dvouletého nestálého postu, bez šance na znovuzvolení. Návrhy mají společnou podstatu – rozšíření tělesa, což zahrnuje rozdělení křesel mezi čtyři hlavní regionální oblasti.

¹⁷⁷ *A More Secure World: Our Shared Responsibility. The Secretary-General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change.* United Nations, 2.12. 2004, s. 67-68. <http://www.un.org/secureworld/report.pdf> (13.7. 2011).

¹⁷⁸ WILLIAMS, Ian: *Security Council Reform Debate Highlights Challenges Facing UN.* Foreign Policy in Focus, 10.8. 2005. http://www.fpiif.org/articles/security_council_reform_debate_highlights_challenges_facing_un (13.7. 2011).

¹⁷⁹ KHANNA, Parag: *Push for Reform, Not Chaos, at the U.N.* Parag Khanna. <http://www.paragkhanna.com/?p=29> (12.7. 2011).

¹⁸⁰ *John Bolton: UN Reform Remains Vital But Unlikely.* Human Events, 22.1. 2007. <http://www.humanevents.com/article.php?id=19042> (12.7. 2011).

¹⁸¹ Kjótský protokol byl přijat na Třetí konferenci smluvních stran UNFCCC v japonském Kjótu dne 11. prosince 1997. Protokol se ztotožňuje s objekty a institucemi Úmluvy z roku 1992. Zatímco Úmluva doporučuje průmyslovým zemím stabilizaci emisí skleníkových plynů, protokol je zavazuje, aby tak

základě které se 37 průmyslových zemí a Evropské společenství zavázalo snížit své emise v průměru o 5 procent oproti roku 1990. Tyto státy mají využívat Kjótský protokol jako flexibilní mechanismus k dosažení kolektivního cíle snižování emisí v období let 2008-2012. Kjóto je považováno za důležitý první krok směrem ke globálnímu snížení emisí, který bude stabilizovat koncentrace skleníkových plynů.¹⁸³

Spojené státy o Kjótskému protokolu vyjednávaly již za vlády 42. amerického prezidenta Billa Clintona. Hlavní diskuse, v jejichž čele stál demokratický viceprezident Al Gore, vyústily podpisem protokolu v roce 1997. Přestože si Clintonova administrativa uvědomovala limity protokolu, byla schopna o nedostacích na půdě OSN diskutovat, i když se jí nepodařilo smlouvu ratifikovat v Senátu.¹⁸⁴ Prezident Bush však do svého úřadu v roce 2001 vstoupil s odlišným přesvědčením a přístupem ke smlouvě.¹⁸⁵

Bushova administrativa měla ke Kjótskému protokolu od počátku negativní postoj. Dohodu nazývala „*fatálně chybnou v základních způsobech*.“¹⁸⁶ Kjótský protokol byl, podle slov George Bushe pro Spojené státy „*mizerným obchodem*“, který ohrožuje hospodářské zájmy země.¹⁸⁷ Takové tvrzení založila Bushova administrativa na rozpolceném názoru vědců ohledně problematiky náhledu na klimatické změny.¹⁸⁸ Vzhledem k tomu, že mezi odborníky nepanuje shoda ohledně toho, zda jsou klimatické změny způsobeny lidskou činností nebo přirozeným působením, odmítl George W. Bush participovat v dalších úsilích a ratifikaci Kjóta.¹⁸⁹ Podstatnou roli v rozhodování sehrála i hospodářská otázka, ve které se Bushův názor odlišoval od Annanova. Generální tajemník Kofi Annan tvrdil, že „*pokud nebudeme chránit zdroje a*

---

učinily. Kjótský protokol vstoupil v platnost dne 16. února 2005. Dodnes ji ratifikovalo 192 smluvních stran. Viz MCGOVERN, Joe: *The Kyoto Protocol*. Pittsburgh, Dorrance Publishing 2006, 262 s. Též OBERTHÜR, Sebastian – OTT, E. Hermann: *The Kyoto Protocol. International Climate Policy for the 21st Century*. Berlín, Springer 2010, 379 s. Dále VICTOR, G. David: *The Collapse of the Kyoto Protocol and the Struggle to Slow Global Warming*. Princeton, Princeton University Press 2004, 224 s.

¹⁸² HASTEDT, P. Glenn: *American Foreign Policy. Past, Present, Future*. Upper Saddle River, Pearson Prentice Hall 2009, s. 316.

¹⁸³ *Fact sheet: The Kyoto Protocol*. United Nations Framework Convention on Climate Change. http://unfccc.int/files/press/backgrounders/application/pdf/fact_sheet_the_kyoto_protocol.pdf (9.7. 2011).

¹⁸⁴ Al Gore byl viceprezidentem USA za vlády Billa Clintona v letech 1993-2001. Sehrál důležitou roli ve vyjednávání o Kjótském protokolu, díky němuž získal ocenění v podobě Nobelovy ceny za mír v roce 2007. Viz GORE, Al: *Our Choice: A Plan to Solve the Climate Crisis*. Emmaus, Rodale Books 2009, 416 s.

¹⁸⁵ KARON, Tony: *When it Comes to Kyoto, the U.S. is the "Rogue Nation"*. Time, 24.7. 2001. <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,168701,00.html> (17.7. 2011).

¹⁸⁶ HASTEDT, G.: c. d., s. 316.

¹⁸⁷ *Bush dubs Kyoto treaty 'lousy deal' for US economy*. Forbes, 7.4. 2005. <http://www.forbes.com/feeds/afx/2005/07/04/afx2122482.html> (19.7. 2011).

¹⁸⁸ COHEN, J. Maurine – EGELSTON, Anne: *The Bush Administration and Climate Change: Prospects for an Effective Policy Response*. Journal of Environmental Policy and Planning, 5, 2003, č. 4, s. 315.

¹⁸⁹ DOYLE, Leonard – MCCARTHY, Michael: *Obama brings US in from the cold*. Independent, 20.11. 2008. <http://www.independent.co.uk/environment/climate-change/obama-brings-us-in-from-the-cold-1026303.html> (17.7. 2011).

přírodní kapitál Země, nebudeme schopni udržet ekonomický růst.“ Opatření k omezení klimatických změn je podle Annana jediným způsobem, jak zajistit budoucí hospodářský růst.¹⁹⁰ Bushův restriktivní postoj ke Kjótskému protokolu byl v neposlední řadě zdůvodňován také argumentem o úmyslném nezapojení rozvojových zemí do Kjótského protokolu. Kjóto nevyžaduje, aby se rozvojové země, jako Indie a Čína, zavázaly ke snížení emisí, přestože patří mezi největší světové producenty skleníkových plynů.¹⁹¹ Představy Spojených států a Organizace Spojených národů se v této problematice výrazně lišily. George W. Bush a jeho administrativa prosazovala vlastní linii a participovat na Kjótském protokolu do konce svého funkčního období odmítala.

---

¹⁹⁰ *Annan slams Bush on global warming.* BBC, 21.5. 2001. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/1341421.stm> (16.7. 2011).

¹⁹¹ *Q&A: The Kyoto Protocol.* BBC, 16.2. 2005. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/4269921.stm> (16.7. 2011).

4. Přístup Obamovy administrativy k vybraným problematikám diskutovaným v OSN. Komparace s přístupem administrativy George W. Bushe

Demokrat Barack H. Obama byl do úřadu prezidenta Spojených států zvolen s očekáváním nového přístupu k řešení mezinárodněpolitických otázek, které obnoví morální autoritu a postavení Spojených států v mezinárodním systému. Následující kapitola hodnotí přístup Obamovy administrativy k OSN ve třech problematikách a následně jej srovnává s přístupem administrativy George W. Bushe.

Spojené státy jsou v současnosti stále považovány za jedinou globální mocnost. Vojenské schopnosti, ekonomická zdatnost a tzv. měkká síla¹⁹² jsou natolik rozsáhlé, že většina mezinárodních institucí odráží americké zájmy.¹⁹³ Nicméně dominantní postavení Spojených států a role USA jako světového hegemonu v unipolární éře jsou s postupujícím procesem ekonomické, kulturní a politické globalizace stále častěji zpochybňovány.¹⁹⁴ Globální finanční krize, která zasáhla především průmyslové země, vyvolala mezi ekonomy obavy z dlouhodobého poklesu a vlivu Spojených států v mezinárodním systému.¹⁹⁵ V souvislosti se sílícími ekonomickými mocnostmi odborníci předpokládají, že se v mezinárodním systému prosadí další velmoci jako Čína, Německo, Japonsko či Indie. Globální hierarchie moci může podle renomovaného týdeníku *The Economist* vypadat brzy odlišně; Čína na vrcholu ekonomické moci a rapidně se vyvíjející Indie budou výzvou americké svrchovanosti.¹⁹⁶ Mezi odborníky na současnou zahraniční politiku Spojených států tak převažuje názor, že se multilateralismus stane důležitým konceptem v Obamově americké zahraniční politice v řešení globálních výzev a zachování amerického vlivu v mezinárodním systému.¹⁹⁷

V prezidentské kampani republikánského kandidáta George W. Bushe byl od počátku patrný sklon k unilateralismu, prosazování amerických zájmů namísto multilaterální spolupráce s OSN a snaha o zachování unikátního postavení USA v mezinárodním systému. Prezidentská kampaň

---

¹⁹² Pod pojmem „měkká síla“ spatřuje harvardský politolog Joseph Nye schopnost ovlivnit chování druhých aktérů k dosažení požadovaného výsledku. Viz NYE, S. Joseph: *Soft Power: The Means of Success In World Politics*. New York, PublicAffairs 2004, 175 s.

¹⁹³ DAALDER, H. Ivo – LINDSAY, M. James: *The Globalization of Politics: American Foreign Policy for a New Century*. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/world/globalization-politics-american-foreign-policy-new-century/p6330> (15.7. 2011).

¹⁹⁴ HOFFMAN, Stanley: *Clash of Globalizations*. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/global-governance/clash-globalizations/p4763> (15.7. 2011).

¹⁹⁵ *Issue Guide: The United States and the Global Financial Crisis*. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/economics/issue-guide-united-states-global-financial-crisis/p19524> (15.7. 2011).

¹⁹⁶ KEGLEY, W. Ch.: c. d., s. 120-121.

¹⁹⁷ JOHNSTON, I.: c. d., s. 838.

v roce 2008 dokázala, že přístup k Organizaci spojených národů stále nepatří mezi hlavní témata současné zahraniční politiky USA. Stephen Schlesinger diskutuje o tom, že kandidát za Republikánskou stranu arizonský senátor John McCain by pravděpodobně rozšířil přístup George W. Bushe k OSN, i když ve své kampani hlásal, že je nutností, aby „USA posílily globální alianci.“ Mluvil sice o významnější roli mezinárodních institucí a povinnosti dodržování mezinárodních principů,¹⁹⁸ přesto republikánským voličům sliboval kontinuitu v podobě války v Afghánistánu a Iráku.¹⁹⁹ Na druhou stranu demokratický kandidát Barack Obama by po svém zvolení na půdě OSN prohlásil: „Amerika je zpět.“ V rozhovoru pro United Nations Association of the United States of America řekl: „Spojené státy musejí hrát vedoucí roli v OSN, což zahrnuje i tlak na implementování reformy. Naše schopnost efektivně vést toto těleso je podstatně narušena, když neplníme své finanční závazky. Jako prezident budu trvat na tom, aby Kongres poskytl finanční prostředky na zaplacení našich příspěvků včas, v plném rozsahu a bez nevhodné podmínky.“²⁰⁰ Obama by se tak podle Stephena Schlesingera stal zřejmě aktivnějším hráčem v Organizaci spojených národů, než jakým by mohl být jeho protikandidát z Republikánské strany John McCain.²⁰¹

Po zvolení Barack Obama zopakoval svůj závazek spoléhat na multilaterální spolupráci členských států v Organizaci spojených národů. Mezinárodním institucím vyčlenil Obama přední místo v prioritách americké zahraniční politiky a po zveřejnění Národní bezpečnostní strategie v květnu 2010 ohlásil svůj záměr dosáhnout strategických zájmů právě prostřednictvím multilaterální organizace, jakou je OSN.²⁰² V Bushově éře se Spojené státy ve vztahu k Organizaci spojených národů spoléhaly na ad hoc spolupráci. Obamovou změnou bude především investice do posílení mezinárodního systému a kooperace uvnitř organizace.²⁰³ Podle experta na OSN z Council on Foreign Relations Stewarta Patricka bude pro Obamu nejdůležitější dosáhnout úspěchu v oblasti jaderných zbraní, podpory mírových misí, Rady pro lidská práva a reformy Rady bezpečnosti OSN.²⁰⁴

---

¹⁹⁸ SCHLESINGER, Stephen: *Bush's Stealth United Nations Policy*. Maxims News Network, 9.4. 2008. <http://www.maximsnews.com/news20080903schlesingerbushunpolicy10809031604.htm> (1.7. 2011).

¹⁹⁹ BARRY, Herbert: *Obama for Change or McCain for Continuity*. The Journal of Psychohistory, 36, 2008, č. 2, s. 154.

²⁰⁰ *2008 Presidential Candidate Questionnaire on US-UN Relations*. United Nations Association of the United States of America. <http://www.unausa.org/Page.aspx?pid=892> (15.6. 2011).

²⁰¹ SCHLESINGER, S.: *Bush's Stealth United Nations Policy*.

²⁰² LAURENTI, Jeffrey: *Washington and Turtle Bay: Restarting the Dance of Diplomacy*. In: ARIEFF, Irwin (ed.): *A Global Agenda: Issues Before the United Nations 2010-2011*. New York, United Nations Associations of the USA 2010, s. 43.

²⁰³ *National Security Strategy*. The White House, s. 12-13. http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf (15.6. 2011).

²⁰⁴ PATRICK, M. Stewart: *Obama at the UN: The Burden of the Anti-Bush*. Council on Foreign Relations, 21.9. 2010. <http://www.cfr.org/diplomacy/obama-un-burden-anti-bush/p20231> (15.6. 2011).

Jerel Rosati a James Scott tvrdí, že Obamova administrativa je aktivní ve snaze směřovat k multilateralismu jako odpovědi na globální problémy.²⁰⁵ Obama ve svém projevu před Valným shromážděním OSN v září 2009 prohlásil: „*Struktura světového míru nemůže být dílem jednoho člověka, nebo jedné strany, či jednoho národa ...nemůže to být mír velkých národů nebo malých národů. Musí to být mír, který se opírá o společné úsilí celého světa.*“²⁰⁶ Pokud však Obama nebude schopný dosáhnout svých zahraničněpolitických cílů, ke kterým se zavázal, může jako kandidát za Demokratickou stranu do dalších prezidentských voleb v roce 2012 ztratit podporu. Jeho úkolem bude mimo jiné přesvědčit občany Spojených států ale zároveň členy OSN, že nedávné zlepšení vztahů mezi USA a OSN nemůže být považováno za samozřejmost a multilateralismus musí přinést očekávané výsledky.²⁰⁷

Odborníci se v otázce přístupu Obamovy administrativy k Organizaci spojených národů rozcházejí. Přestože Obamův poradce na zahraniční politiku v prezidentské kampani Lee Feinstein naznačoval, že přístup USA k OSN se zřejmě radikálně nezmění s novou administrativou,²⁰⁸ jsou autoři jako Ross Douthat, redaktor prestižního deníku New York Times, kteří Obamu předem zařadili do role realisty, jenž bude prosazovat v mezinárodním systému americké zájmy, podobně jako v minulosti George W. Bush.²⁰⁹ Stephen Schlesinger naopak tvrdí, že „*Obama rozhodně není dokonalým zastáncem OSN, je však příkladem dynamického prezidenta s progresivními vizemi*“. Podle Schlesingera tak Obamova administrativa reprezentuje patrnou změnu v přístupu k OSN oproti Bushově administrativě a na půdě OSN dosahuje dobrých výsledků.²¹⁰

4.1 Přístup Baracka H. Obamy k Radě pro lidská práva

Poté, co Spojené státy nebyly v roce 2001 zvoleny do zastoupení Komise pro lidská práva a Bushova administrativa odmítla participovat na nově vznikající Radě pro lidská práva, vyjádřil Obama v březnu 2009, tedy pouhé dva měsíce po nástupu do funkce, vůli stát se členem Rady

---

²⁰⁵ ROSATI, A. Jerel – SCOTT, M. James: *The Politics of the United States Foreign Policy*. Boston, Wadsworth Cengage Learning 2010, s. 37.

²⁰⁶ *Obama's Speech to the United Nations General Assembly*. New York Times, 23.9. 2009. <http://www.nytimes.com/2009/09/24/us/politics/24prexy.text.html?pagewanted=all> (17.6. 2011).

²⁰⁷ PATRICK, M. Stewart: *Obama at the UN: The Burden of the Anti-Bush*, c. d.

²⁰⁸ FEINSTEIN, Lee: *The Future of the United Nations: Outlining a Reform Agenda for Ban Ki-Moon*. Council on Foreign Relations, 21.12. 2006. <http://www.cfr.org/un/future-united-nations-outlining-reform-agenda-ban-ki-moon-rush-transcript-federal-news-service/p12308> (3.6. 2011).

²⁰⁹ DOUTHAT, Ross: *Obama the Realist*. New York Times, 6.2. 2011. http://www.nytimes.com/2011/02/07/opinion/07douthat.html?_r=2&WT.mc_id=OP-SM-E-FB-SM-LIN-OTR-020711-NYT-NA&WT.mc_ev=click (17.6. 2011).

²¹⁰ SCHLESINGER, Stephen: *Obama Gets Good Grades at the United Nations*. Huffington Post, 3.11. 2009. http://www.huffingtonpost.com/stephen-schlesinger/obama-gets-good-grades-at_b_344206.html (18.6. 2011).

pro lidská práva. Hillary Clintonová, ministryně zahraničních věcí v Obamově vládě, prohlásila: „Lidská práva jsou nezbytnou součástí americké, globální, zahraniční politiky...s ostatními se budeme podílet na zlepšení systému pro lidská práva v OSN... Věříme, že každý národ musí žít a podílet se na formování globálních pravidel.“²¹¹ Přestože si Obamova administrativa uvědomovala institucionální nedostatky Rady pro lidská práva, na něž v minulosti upozorňovala Bushova administrativa, došla k závěru, že je nezbytné stát se součástí organizace a zapojit se do dialogu s ostatními členy. Spojené státy takto lépe prosadí své zájmy a ovlivní jednotlivé regionální skupiny, než kdyby pozorovaly proces zvnějšku, jako to dělala předchozí administrativa.

Spojené státy oživily status pozorovatele na zasedání Rady v březnu 2009. Výkonný ředitel Human Rights Watch Kenneth Roth uvítal Obamovu snahu rozšířit politiku lidských práv. „USA mají šanci získat zpět svou globální důvěryhodnost tím, že otočí stránku od politiky Bushovy administrativy.“²¹² V květnu 2009 potvrdila rezoluce Valného shromáždění drtivnou většinou členství USA v Radě na tříleté funkční období.²¹³ Po úspěšném hlasování Susan Riceová řekla: „Těšíme se na spolupráci v rámci širokého působení členských států k posílení a reformě Rady pro lidská práva.“ Nicméně zároveň poznamenala, že Spojené státy budou usilovat o to, aby Rada pracovala efektivněji a dokázala splnit a rozšířit svůj potenciál.²¹⁴

Rozhodnutím získat post v Radě pro lidská práva, ukončil Barack Obama spekulace, zda bude schopný učinit takový krok k nastolení odlišného směru oproti předchozí vládě.²¹⁵ Bývalý ambasador pro OSN John Bolton se k participaci Spojených států v Radě vyjádřil takto: „Je to jako se dostat na palubu Titaniku po střetu s ledovcem...neexistuje žádný konkrétní americký zájem legalizovat něco, co si nezaslouží legitimitu.“²¹⁶ Ačkoliv redaktorka Vivienne Walt z The Time vnímá Obamovo rozhodnutí pouze jako politické gesto k prosazení amerických zájmů,²¹⁷ Ronnan Farrow z The Wall Street Journal popisuje vítanou změnu nové vlády jako nejlepší

---

²¹¹ LYNCH, Colum: *U.S. to Join U.N. Human Rights Council, Reversing Bush Policy*. Washington Post, 31.3. 2009. <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/03/31/AR2009033102782.html> (19.6. 2011).

²¹² *Obama Must Emphasized Human Rights*. Huffington Post, 14.1. 2009. http://www.huffingtonpost.com/human-rights-watch/obama-must-emphasize-huma_b_157896.html (20.6. 2011).

²¹³ VRIENS, Lauren: *Troubles Plague UN Human Rights Council*. Council on Foreign Relations, 13.5. 2009. <http://www.cfr.org/un/troubles-plague-un-human-rights-council/p9991> (1.6. 2011).

²¹⁴ BLANCHFIELD, Luisa: *The United Nations Human Rights Council: Issues for Congress*, s. 1-11.

²¹⁵ MACFARQUHAR, Neil: *In Reversal, U.S. Seeks Election to U.N. Human Rights Council*. New York Times, 31.3. 2009. <http://www.nytimes.com/2009/04/01/world/01nations.html> (1.7. 2011).

²¹⁶ LYNCH, C.: c. d.

²¹⁷ WALT, Vivienne: *Obama Administration Gets Another Scolding — on Human Rights*. Time, 5.11. 2010. <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2029826,00.html#ixzz1TKLx2pUZ> (10.7. 2011).

možnou ilustraci toho, že Obama začíná novou éru angažovanosti a navrhuje unilaterální postoje svého předchůdce, který Radu po celé roky bojkotoval.²¹⁸

4.2 Přístup Baracka H. Obamy ke strukturální reformě OSN

Obamova administrativa by měla přijmout mnohem rozhodnější postoj v reformě Rady bezpečnosti než předchozí vláda, tak, aby byla Rada reprezentativnější a odpovídala realitě dnešního světa, ne jen období z roku 1945, tvrdí Stephen Schlesinger.²¹⁹ Spojené státy jsou klíčovým členským státem, bez kterého by reforma nemohla proběhnout. Obamova administrativa slibuje, že bude aktivním participátorem v reformním úsilí s mnohem větším zájmem o prosazení změny, než měla administrativa jejího předchůdce.²²⁰

Podle amerického diplomata a ředitele Council on Foreign Relations Richarda Haasse znamená reforma Rady bezpečnosti v první řadě nutnost zapojit do rozhodování vyspělé státy G-4, tj. Indii, Japonsko, Německo a Brazílii.²²¹ Po trvalém členství v Radě volají i africké země. Obama si uvědomuje, že transformace struktury Rady bezpečnosti a její složení neodráží realitu 21. století. „Zastoupení evropských národů vyžaduje určitou modernizaci ... zatímco Japonsko a Indie, dvě velké a významné asijské země se cítí nedostatečně zastoupeny. Afrika, Latinská Amerika a Blízký východ by měly získat odpovídající zastoupení v jakékoli reformním procesu.“²²² Administrativa George W. Bushe podporovala z možných kandidátů do Rady bezpečnosti pouze Japonsko, Obama zároveň vyjádřil svou podporu Indii. Ve svém projevu oběma komorám indického parlamentu prohlásil: „Spravedlivý a udržitelný mezinárodní řád, o který Amerika usiluje, zahrnuje Organizaci spojených národů, která bude účinná, efektivní, důvěryhodná a legitimní...Těším se na reformu Rady bezpečnosti OSN, která začlení Indii jako stálého člena.“²²³ Spojené státy se tak staly v pořadí již čtvrtou zemí v Radě bezpečnosti, která Indii vyjádřila podporu, i přesto, že je Obamovo gesto vnímáno pouze jako symbolické.

Bez ohledu na Obamův závazek k aktivnějším přístupům v reformním úsilí Rady bezpečnosti, administrativa ohledně nových změn v současnosti mlčí. Obama navíc ve svém druhém projevu

---

²¹⁸ FARROW, Ronan: *Beware of the U.N. Human Rights Council*. Wall Street Journal, 6.4. 2009. <http://online.wsj.com/article/SB123897440836691053.html> (12.7. 2011).

²¹⁹ SCHLESINGER, Stephen: *CHANGE 2009 Stephen Schlesinger on U.N. Policy*. The Century Foundation. <http://tcf.org/videos/2009/change-2009-stephen-schlesinger-on-u.n.-policy-part-2> (2.6. 2011).

²²⁰ KUGEL, Alischa: *Reform of the Security Council - A New Approach?* Friedrich Ebert Stiftung, s. 6. <http://library.fes.de/pdf-files/iez/global/06696.pdf> (20.7. 2011).

²²¹ HAASS, N. Richard: *The Case for Messy Multilateralism*, c. d.

²²² ROVENGER, Josh: *Analysis: Obama vs. McCain on U.S.-U.N. Relations*. Global Solutions, 15.6. 2008. http://archive2.globalsolutions.org/in_the_news/analysis_obama_vs_mccain_u_s_u_n_relations (20.7. 2011).

²²³ JAURA, Ramesh: *Beyond the Illusion of UN Security Council Reform*. Global Geopolitics & Political Economy, 10.2. 2011. <http://globalgeopolitics.net/wordpress/2011/02/10/beyond-the-illusion-of-un-security-council-reform/> (20.7. 2011).

na Valném shromáždění OSN v roce 2010 reformu nezmínil. Mezi odborníky tak panuje skepse, že rozšíření Rady není v americkém zájmu. Spojené státy by musely při rozšíření budovat koalici a Valné shromáždění by pak rozšíření muselo schválit dvoutřetinovou většinou. Není pochyb, že bez USA nebude možné prosadit žádnou reformu. Obama však, zdá se, nechce zbytečně vynaložit úsilí a prestiž americké diplomacie, protože Čína a Rusko jsou otázkou reformy nakloněni. Obamova snaha změnit kurz oproti Bushově administrativě a dosáhnout změny v reformě Rady bezpečnosti OSN, zůstává prozatím pouze rétorická.²²⁴ S argumentem souhlasí i Stephen Walt, profesor mezinárodních vztahů na Harvardu. Tvrdí, že „*S postupem času je stále jasnější, že Obama si vystačí spíše se smělou rétorikou než smělým plánem.*“²²⁵ Pokud se bude chtít Obamova administrativa v postoji vůči reformě Rady bezpečnosti vymezit od předcházející vlády, bude Obama muset přijmout mnohem rozhodnější kroky.²²⁶

4.3 Přístup Baracka H. Obamy ke Kjótskému protokolu

Kjótský protokol představoval pro Billa Clintona a jeho zástupce, viceprezidenta Ala Gorea, důležitý mezník ve spolupráci s ostatními státy v boji za snížení emisí. Republikánský prezident George W. Bush vnímal Kjótský protokol jako chybnou dohodu, na niž by se Spojené státy neměly podílet,²²⁷ protože „*Kjótský protokol by mohl narušit naši [americkou] ekonomiku.*“²²⁸ Během několika prvních týdnů ve funkci se Barack Obama rozhodl podpořit nejen Kjótský protokol, který Bush po celá léta odmítal ratifikovat, ale zároveň vyjádřil kladný postoj v otázce boje proti změně klimatu. Na zasedání Valného shromáždění v září 2009 pronesl projev, v němž zaznělo: „*Nebezpečí, které představuje změna klimatu, nelze popřít..budeme-li pokračovat v současném kurzu, uvidí každý člen tohoto shromáždění nevratné změny uvnitř svých hranic. Úsilí ukončit naše konflikty bude zastíněno válkami uprchlíků o zdroje...doby, kdy Amerika otálela nad tímto tématem jsou pryč. Budeme investovat do energetického hospodářství...budeme pokračovat s snížením emisí...budeme pokračovat v podpoře*

---

²²⁴ PATRICK, Stewart: *Global Governance Reform: An American View of US Leaderships*. The Stanley Foundation, s. 8-10. <http://www.stanleyfoundation.org/publications/pab/PatrickPAB210.pdf> (10.7. 2011).

²²⁵ WALT, Stephen: *When it comes to real reform, Obama's bark is bigger than his bite*. Foreign Policy, 14.6. 2011. http://walt.foreignpolicy.com/posts/2011/06/14/when_it_comes_to_real_reform_obamas_bark_is_bigger_than_his_bite (21.7. 2011).

²²⁶ SCHLESINGER, Stephen: *CHANGE 2009 Stephen Schlesinger on U.N. Policy*, c. d.

²²⁷ BHAGWATI, N. Jagdish: *A global warming fund could succeed where Kyoto failed*. Council on Foreign Relations, 16.8. 2006. <http://www.cfr.org/energy/global-warming-fund-could-succeed-kyoto-failed/p11311> (10.7. 2011).

²²⁸ *Bush rejects Kyoto-style G8 deal*. BBC, 4.7. 2005. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4647383.stm> (22.7. 2011).

obnovitelných zdrojů energie.“²²⁹ Barack Obama tímto naznačil, že Spojené státy jsou pod jeho vládou připraveny brát závazky multilaterální spolupráce v podobě Kjóta vážně. Obama zdůraznil, že Spojené státy budou usilovat o změnu, ale v příštích měsících bude muset ukázat, co přesně taková změna znamená.²³⁰

Summit OSN o změně klimatu v Kodani v prosinci 2009 měl být místem, kde Obama představí pokus o rozšíření stávajícího Kjótského protokolu, jehož platnost skončí s rokem 2012 a do nějž se Spojené státy, po odmítavém postoji Bushovy administrativy, zapojí. Hillary Clintonová před summitem prohlásila: „*Klimatické změny jsou aktuálním nebezpečným pro náš svět, které vyžadují okamžitou pozornost. Spojené státy jsou plně zapojeny a připraveny vést a rozhodnutý dohnat ztracený čas.*“²³¹ Nicméně taková očekávání summit v závěru nevyplnil. Dohoda, která měla z jednání mezi participujícími členy vzejít, v Kodani dojednána nebyla.²³² Obamova administrativa navíc omezila svou účast na summitu o klimatu v mexickém Cancúnu v roce 2010 a Senát, ve kterém převažuje republikánská většina, nadále odmítá Kjótský protokol ratifikovat.²³³ Přestože Obama mluví o důležitosti snížit emise a zmírnit klimatické změny, po dvou letech ve funkci nedokázal učinit takové kroky, které by jeho politiku v důsledku odlišily od Bushovy administrativy.

---

²²⁹ *Obama's Speech to the United Nations General Assembly*, c. d.

²³⁰ ROSENTHAL, Elisabeth: *Obama's Backing Raises Hopes for Climate Pact*. New York Times, 28.2. 2009. <http://www.nytimes.com/2009/03/01/science/earth/01treaty.html> (22.7. 2011).

²³¹ *United States Copenhagen 09*. U.S. Department of State. <http://cop15.state.gov/> (1.8. 2011).

²³² BRODER, M. John: *Many Goals Remain Unmet in 5 Nations' Climate Deal*. New York Times, 18.12. 2009. <http://www.nytimes.com/2009/12/19/science/earth/19climate.html?pagewanted=all> (22.7. 2011).

²³³ GOLDENBERG, Suzanne: *Cancún climate change summit: America plays tough*. Guardian, 30.11. 2010. <http://www.guardian.co.uk/environment/2010/nov/30/cancun-climate-change-summit-america> (22.7. 2011).

Závěr

Tato bakalářská práce se věnovala přístupu současné a někdejší administrativy Baracka Obamy a George W. Bushe k Organizaci spojených národů. Práce je založena na komparaci postojů administrativ Baracka Obamy a George W. Bushe ke třem dlouhodobě diskutovaným problematikám v OSN, a to reformou Rady bezpečnosti OSN, Radou pro lidská práva a Kjótským protokolem. Text stavěl na předpokladu, že nedošlo ke změně přístupu Obamovy administrativy oproti předchozí administrativě George W. Bushe k těmto vybraným otázkám řešených na půdě OSN. Výzkumnou otázkou práce tak bylo, zda lze spatřit patrnou změnu v přístupu administrativy Baracka Obamy vůči OSN ve srovnání s administrativou George W. Bushe ve třech vymezených problematikách.

Když byl Barack H. Obama zvolen 44. prezidentem Spojených států a zahájil v lednu 2009 svůj mandát, změny, jenž ohlašoval v kampani, očekávali nejen občané země, ale zároveň celý svět. Obama se po několika týdnech v úřadu opakovaně zavázal k multilateralismu, což znamenalo v první řadě odklon od někdejší politiky svého předchůdce a rozšíření spolupráce s Organizací spojených národů v zahraniční politice. Na rozdíl od Bushe, který tíhl k unilateralismu, oznámila Obamova administrativa svůj záměr spolupracovat se členskými státy OSN v globálních výzvách, které přesahují národní hranice států a jimž svět a USA společně čelí. Především pak v oblastech jako jsou boj s terorismem, rozvojem či globálním oteplováním.

Obama od počátku svého působení v pozici prezidenta podporoval reformu Rady bezpečnosti, slíbil participaci USA na Kjótském protokolu a oznámil kandidaturu na pozici v Radě pro lidská práva. Bush měl k těmto otázkám negativní postoj a dlouhou dobu je odmítal řešit, protože, podle jeho slov, nebyly v zájmu Spojených států. Přesto se, ze tří srovnávaných politik, distancovala Obamova administrativa oproti Bushově pouze v otázce Rady pro lidská práva. V květnu 2009 se mu podařilo získat drtivou většinou hlasů Valného shromáždění post v úřadu, jenž Bush od počátku kritizoval a na němž se nehodlal podílet. Nicméně Obama selhal ve vyjednávání o rozšíření Kjótského protokolu, který se mu doposud nepodařilo ratifikovat v Kongresu, stejně tak jako v otázce reformy Rady bezpečnosti OSN. Na základě komparace obou administrativ ve třech problematikách lze tedy konstatovat, že Obamův posun od Bushovy administrativy je prozatím z velké části pouze rétorický.

Autorka je si vědoma toho, že Obamovo funkční období stále probíhá a jeho postoje vůči OSN a řešeným problematikám se mohou vyvinout, tudíž nelze plně zhodnotit důsledky jeho počínání v úřadu. Na druhou stranu zásadní změna již není očekávána. Vzhledem k rozsahu práce autorka záměrně omezila komparaci jen na tři problematiky přístupů Bushovy a

Obamovy administrativy k OSN. Tyto problematiky jsou ilustrativní a je tedy zřejmé, že závěr vyplývá pouze z těchto řešených problematik, neplatí obecně.

Rozsah bakalářské práce neumožnil podrobnější analýzu dalších relevantních a důležitých proměnných kromě analyzovaných tří politik. Téma však lze využít k širšímu rozpracování v diplomové práci, do níž lze zahrnout řadu problematik. Například rozdíly v pohledu na Rozvojové cíle tisíciletí, které patří od roku 2000 mezi hlavní priority OSN, jejichž cílem je do roku 2015 splnit osm konkrétních problémů rozvojového světa, k nimž se členské státy zavázaly.

Téma této bakalářské práce je aktuální. Barack Obama se v letošním roce rozhodl znovu kandidovat za Demokratickou stranu do prezidentské kampaně, s cílem získat v roce 2012 druhé volební období v úřadu prezidenta Spojených států. V případě znovuzvolení Barack Obama dále rozšíří nastolenou politiku. Daná problematika by tak mohla být lépe zpracovatelná na základě komparace obou prezidentů, George W. Bushe a Baracka H. Obamy, po dvou úřadujících obdobích v pozici prezidenta.

Seznam použitých zdrojů

Prameny

A More Secure World: Our Shared Responsibility. The Secretary-General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change. United Nations, 2.12. 2004, 99 s. <http://www.un.org/secureworld/report.pdf> (13.7. 2011).

BLANCHFIELD, Luisa: *United Nations Reform: U.S. Policy and International Perspectives.* CRS Report for Congress, 7.7. 2011, 32 s. <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33848.pdf> (10.7. 2011).

BLANCHFIELD, Luisa: *The United Nations Human Rights Council: Issues for Congress.* CRS Report for Congress, 26.1. 2011, 30 s. <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RL33608.pdf> (10.6. 2011).

BOYER, P. Spencer: *Congress and the United Nations. How to Build a Better Relationship and Move Forward on Needed U.N. Reforms.* Center for American Progress, 24 s. http://www.americanprogress.org/issues/2007/09/pdf/un_paper.pdf (18.6. 2011).

BRIMMER, Esther: *Revitalizing the United Nations and Multilateral Cooperation: The Obama Administration's Progress.* U.S. Department of State, 1.2. 2011. <http://www.state.gov/p/io/rm/2011/155854.htm> (23.5. 2011).

Cold War: Diplomacy And Drama at the United Nations. United Nations. <http://www.un.org/events/UNART/itartassgallery/5.pdf> (31.7. 2011).

Conversation with Kenneth Waltz. Berkeley. <http://globetrotter.berkeley.edu/people3/Waltz/waltz-con0.html> (18.7. 2011).

Fact sheet: The Kyoto Protocol. United Nations Framework Convention on Climate Change. http://unfccc.int/files/press/backgrounders/application/pdf/fact_sheet_the_kyoto_protocol.pdf (9.7. 2011).

FEINSTEN, Lee: *The Future of the United Nations: Outlining a Reform Agenda for Ban Ki-Moon*. Council on Foreign Relations, 21.12. 2006. <http://www.cfr.org/un/future-united-nations-outlining-reform-agenda-ban-ki-moon-rush-transcript-federal-news-service/p12308> (3.6. 2011).

Foreign Minister of the Russian Federation Sergey Lavrov visits Centre for Strategic and International Studies (Washington, D.C.), meets with politicians and journalists and gives a speech on "Russia in a Multipolar World: Implications for Russia-EU-U.S. The Embassy of the Russia Federation in Canada, 16.7. 2011. <http://www.rusembassy.ca/node/589> (25.7. 2011).

HICKS, L. Peggy: *The U.S. Role in UN Human Rights Reform*. Council on Foreign Relations, 31.7. 2006. <http://www.cfr.org/un/us-role-un-human-rights-reform/p11139> (8.7. 2011).

Human Rights Council. United Nations, 24.2. 2006. <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N06/245/90/PDF/N0624590.pdf?OpenElement> (15.7. 2011).

Instituce na ochranu lidských práv - Rada pro lidská práva. Organizace spojených národů. <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=7&subkap=34> (15.7. 2011).

Issue Guide: The United States and the Global Financial Crisis. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/economics/issue-guide-united-states-global-financial-crisis/p19524> (15.7. 2011).

John Bolton: UN Reform Remains Vital But Unlikely. Human Events, 22.1. 2007. <http://www.humanevents.com/article.php?id=19042> (12.7. 2011).

KUGEL, Alischa: *Reform of the Security Council - A New Approach?* Friedrich Ebert Stiftung, 8 s. <http://library.fes.de/pdf-files/iez/global/06696.pdf> (20.7. 2011).

McMAHON, Robert: *Human Rights Reform in the Air*. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/un/human-rights-reform-air/p10102> (9.7. 2011).

MEISLER, Stanley: *United Nations in Crisis: The American Challenge*. Stanley Meisler, 7.5. 2004. <http://www.stanleymeisler.com/news-commentary/unitednations-crisis.html> (19.6. 2011).

Milestones: 1937-1945. The Formation of the United Nations, 1945. Office of the Historian – U.S. Department of State. <http://history.state.gov/milestones/1937-1945/UN> (1.8. 2011).

MÜLLER, Ragnar: *The United Nations After the End of the Cold War (1989-2004)*. Dadalos. http://www.dadalos.org/uno_int/grundkurs_2/un-entwicklung_3.htm (15.7. 2011).

National Security Strategy. The White House, 60 s. http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf (15.6. 2011).

Obama's Speech to the United Nations General Assembly. New York Times, 23.9. 2009. <http://www.nytimes.com/2009/09/24/us/politics/24prexy.text.html?pagewanted=all> (17.6. 2011).

President Woodrow Wilson's 14 Points, January 8, 1918. U.S. News. http://www.usnews.com/usnews/documents/doctranscripts/document_62_transcript.htm (10.6. 2011).

RICE, Condoleezza: *Campaign 2000: Promoting the National Interest.* Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/us-strategy-and-politics/campaign-2000-promoting-national-interest/p10456> (1.7. 2011).

RICE, Susan: *Facing 21st-Century Threats: Why America Needs the UN.* United States Mission to the United Nations, 11.2. 2011. <http://usun.state.gov/briefing/statements/2011/156503.htm> (23.5. 2011).

RICE, Susan: *Press Briefing by Press Secretary Jay Carney and U.S. Permanent Representative to the United Nations Susan Rice.* White House, 28.2. 2011. <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/02/28/press-briefing-press-secretary-jay-carney-and-us-permanent-representativ> (20.5. 2011).

SHAH, Anup: *The USA and Human Rights.* Global Issues, 21.8. 2002. <http://www.globalissues.org/article/139/the-usa-and-human-rights#USAvotedofftheUNHumanRightsCommissionin2001> (10.7. 2011).

SCHLESINGER, Stephen: *CHANGE 2009 Stephen Schlesinger on U.N. Policy*. The Century Foundation. <http://tcf.org/videos/2009/change-2009-stephen-schlesinger-on-u.n.-policy-part-2> (2.6. 2011).

The United Nations Human Rights Council: A U.S. Foreign Policy Dilemma. National Committee on American Foreign Policy Report, 28.5. 2008, 30 s. <http://www.ncafp.org/articles/08%20UN%20Human%20Rights%20Council.pdf> (9.7. 2011).

UN-U.S. Relations 2007: The Role of the United States in the United Nations. National Committee on American Foreign Policy, 7.5. 2007, 35 s. <http://www.ncafp.org/articles/07%20UN%20US%20Relations-%20The%20Role%20of%20the%20US%20in%20the%20UN%20Roundtable%20Report.pdf> (1.8. 2011).

United States Copenhagen 09. U.S. Department of State. <http://cop15.state.gov/> (1.8. 2011).

USUN Progress Report: A New Era of Engagement: Advancing America's Interests in the World. U.S. Department of State, 29.4. 2009. <http://www.state.gov/p/io/rm/2009/122451.htm> (22.5. 2011).

We Stand for National Security. Democrats. http://www.democrats.org/issues/national_security (20.7. 2011).

What is Globalization? In: *Globalization: A Brief Overview*. International Monetary Found. <http://www.imf.org/external/np/exr/ib/2008/053008.htm> (20.7. 2011).

What we believe. GOP. http://www.gop.com/index.php/issues/what_we_believe/ (20.7. 2011).

2008 Presidential Candidate Questionnaire on US-UN Relations. United Nations Association of the United States of America. <http://www.unausa.org/Page.aspx?pid=892> (15.6. 2011).

Literatura

AKE, Claude: *Globalization, Multilateralism and the Shrinking Democratic Space*. In: SCHECHTER, G. Michael: *Future Multilateralism*. London, Macmillan Press 1999, s. 179-196.

ALBRIGHTOVÁ, Madeleine: *Madeleine: „Nejlepší ze všech možných světů.“* Praha, Práh 2003, 551 s.

ALVAREZ, E. José: *Multilateralism and Its Discontents*. *European Journal of International Law*, 11, 2000, č. 2, s. 393-411.

(<http://ejil.oxfordjournals.org/content/11/2/393.full.pdf>)

ANGELL, Norman: *The Great Illusion*. New York, Cosimo 2010, 371 s.

Annan slams Bush on global warming. BBC, 21.5. 2001.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/1341421.stm> (16.7. 2011).

BARRY, Herbert: *Obama for Change or McCain for Continuity*. *The Journal of Psychohistory*, 36, 2008, č. 2, s. 144-157.

(www.ebscohost.com)

BARŠA, Pavel: *Hodina impéria. Zdroje současné zahraniční politiky USA*. Brno, Mezinárodní politologický ústav 2003, 151 s.

BEHR, Hartmut – HEATH, Amelia: *Misreading in IR theory and ideology critique: Morgenthau, Waltz and neo-realism*. *Review of International Studies*, 35, 2009, č. 2, s. 327-349.

(<http://journals.cambridge.org/action/displayFulltext?type=1&fid=5502132&jid=RIS&volumeId=35&issueId=02&aid=5502124&bodyId=&membershipNumber=&societyETOCSession=>)

BERRY, M. Jeffrey – JANDA, Kenneth – GOLDMAN, Jerry: *The Challenge of Democracy. Government in America*. Boston, Houghton Mifflin Company 1992, 832 s.

BHAGWATI, N. Jagdish: *A global warming fund could succeed where Kyoto failed*. *Council on Foreign Relations*, 16.8. 2006. <http://www.cfr.org/energy/global-warming-fund-could-succeed-kyoto-failed/p11311> (10.7. 2011).

BOWLES, Newton: *The Diplomacy of Hope: The United Nations Since the Cold War*. New York, Palgrave Macmillan 2004, 183 s.

BRAWLEY, R. Mark: *Power, Money and Trade*. Ontario, Broadview Press 2005, 468 s.

BRODER, M. John: *Many Goals Remain Unmet in 5 Nations' Climate Deal*. New York Times, 18.12. 2009.
<http://www.nytimes.com/2009/12/19/science/earth/19climate.html?pagewanted=all> (22.7. 2011).

BROOKS, G. Stephen – WOHLFORTH, C. William: *Out of Balance. International Relations and the Challenge of American Primacy*. Princeton, Princeton University Press 2008, 226 s.

Bush dubs Kyoto treaty 'lousy deal' for US economy. Forbes, 7.4. 2005.
<http://www.forbes.com/feeds/afx/2005/07/04/afx2122482.html> (19.7. 2011).

Bush rejects Kyoto-style G8 deal. BBC, 4.7. 2005.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4647383.stm> (22.7. 2011).

BUZAN, Barry: *The timeless wisdom of realism?* In: BOOTH, Ken – SMITH, Steve – ZALEWSKI, Marysia (eds.): *International Theory: Positivism and Beyond*. Cambridge, Cambridge University Press 1996, 380 s.

CARR: H. Edward: *The Twenty Years' Crisis*. New York, Palgrave 2001, 221 s.

CLARKE, Jonathan – HALPER, Stefan: *America Alone. The Neo-Conservatives and the Global Order*. Cambridge, Cambridge University Press 2004, 384 s.

COATE, A. Roger: *The Future of the United Nations*. In: COATE, A. Roger (ed.): *U.S. Policy and the Future of the United Nations*. New York, The Twentieth Century Fund Press 1994, s. 3-19.

COATE, A. Roger – PUCHALA, J. Donald: *Global Policies and the United Nations System: A Current Assessment*. Journal of Peace Research, 27, 1990, č. 2, s. 127-140.

COHEN, J. Maurine – EGELSTON, Anne: *The Bush Administration and Climate Change: Prospects for an Effective Policy Response*. *Journal of Environmental Policy and Planning*, 5, 2003, č. 4, s. 315-331.

CONDÉ, H. Victor: *Handbook of International Human Rights Terminology*. Lincoln, The University of Nebraska 2004, 393 s.

COOPER, Danny: *Neoconservatism and American Foreign Policy. A critical analysis*. New York, Routledge 2011, 224 s.

COX, Michael: *Introduction*. In: CARR, H. Edward: *The Twenty Years' Crisis*. New York, Palgrave 2001, s. ix-lix.

CRAWFORD, M. A. Robert: *Idealism and Realism in International Relations*. New York, Routledge 2000, 224 s.

CRAWFORD, W. Timothy: *Pivotal Deterrence. Third-Party Statecraft and the Pursuit of Peace*. New York, Cornell University Press 2003, 304 s.

CROSSLEY, Noële: *Multilateralism Versus Unilateralism. The Relevance of the United Nations in Unipolar World*. Frankfurt am Main, Peter Lang GmbH Internationaler Verlag der Wissenschaften 2008, 137 s.

DAALDER, H. Ivo – LINDSAY, M. James: *The Globalization of Politics: American Foreign Policy for a New Century*. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/world/globalization-politics-american-foreign-policy-new-century/p6330> (15.7. 2011).

DANCHIN, G. Peter: *United Nations Reform and the New Collective Security*. Cambridge, Cambridge University Press 2010, 450 s.

DOBBS, Michael: *Madeleine Albright: The Twentieth Century Odyssey*. New York, Henry Holt and Company 1999, 467 s.

DONOVAN, J. Robert: *Conflict and Crisis: The Presidency of Harry S. Truman, 1945-1948*. Columbia, University of Missouri University Press 1996, 512 s.

DOUTHAT, Ross: *Obama the Realist*. New York Times, 6.2. 2011. http://www.nytimes.com/2011/02/07/opinion/07douthat.html?_r=2&WT.mc_id=OP-SM-E-FB-SM-LIN-OTR-020711-NYT-NA&WT.mc_ev=click (17.6. 2011).

DOYLE, Leonard – MCCARTHY, Michael: *Obama brings US in from the cold*. Independent, 20.11. 2008. <http://www.independent.co.uk/environment/climate-change/obama-brings-us-in-from-the-cold-1026303.html> (17.7. 2011).

DRULÁK, Petr: *Teorie mezinárodních vztahů*. Praha, Portál 2003, 220 s.

DUNNE, Tim – KURKI, Milja – SMITH, Steve: *International Relations Theories. Discipline and Diversity*. Oxford, Oxford University Press 2007, 400 s.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra: *Spojené státy americké: od agrární společnosti ke společnosti postmoderní*. In: DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra (ed.): *Komparace politických systémů. Základní modely demokratických systémů*. Praha, Nakladatelství Oeconomica 2008, s. 58-92.

EVANS, Graham – NEWNHAM, Jeffrey: *The Penguin Dictionary of International Relations*. New York, Penguin Books 1999, 640 s.

FABBRINI, Sergio: *US unilateralism and American conservative nationalism*. In: FABBRINI, Sergio: *The United States Contested. American Unilateralism and European Discontent*. New York, Routledge 2006, s. 3-31.

FARROW, Ronan: *Beware of the U.N. Human Rights Council*. Wall Street Journal, 6.4. 2009. <http://online.wsj.com/article/SB123897440836691053.html> (12.7. 2011).

FERRELL, H. Robert: *Off the Record: the Private Papers of Harry S. Truman*. Columbia, University of Missouri Press 1980, 488 s.

FLEITZ, H. Frederick: *Peacekeeping Fiascos of the 1990s. Causes, Solutions, and U.S. Interests*. Westport, Praeger Publishers 2002, 248 s.

FOWLER, R. Michael – KUYAMA, Sumihiro: *Envisioning Reform. Enhancing UN Accountability in the 21st Century*. Tokyo, United Nations University Press 2009, 361 s.

FUKUYAMA, Francis: *The End of History and The Last Man*. New York, Avon Books, INC. 1992, 403 s.

GALLAROTTI, M. Giulio: *Cosmopolitan Power in International Relations. A Synthesis of Realism, Neoliberalism, and Constructivism*. Cambridge, Cambridge University Press 2010, 326 s.

George W. Bush Administration Cabinet Members: Colin Powell, Donald Rumsfeld, John Ashcroft, Condoleezza Rice, Elaine Chao, Norman Mineta. General Books LLC 2010, 368 s.

Globalizace. Rozvojovka. http://www.rozvojovka.cz/globalizace_226_13.htm (20.7. 2011).

GOLDENBERG, Suzanne: *Cancún climate change summit: America plays tough*. Guardian, 30.11. 2010. <http://www.guardian.co.uk/environment/2010/nov/30/cancun-climate-change-summit-america> (22.7. 2011).

GORE, Al: *Our Choice: A Plan to Solve the Climate Crisis*. Emmaus, Rodale Books 2009, 416 s.

HAASS, N. Richard: *The Case for Messy Multilateralism*. Council on Foreign Relations, 5.1. 2010. <http://www.cfr.org/un/case-messy-multilateralism/p21132> (20.5. 2011).

HAASS, N. Richard: *The End of Unipolar Era*. Council on Foreign Relations, 18.7. 2005. <http://www.cfr.org/us-strategy-and-politics/end-unipolar-era/p8258> (2.7. 2011).

HANSEN, Birthe: *Unipolarity and World Politics. A theory and its implications*. New York, Routledge 2011, 160 s.

HANSENE, Lene: *R. B. J. Walker and International Relations: deconstructing a discipline*. In: NEUMAN, B. Iver – WÆVER, Ole: *The Future of International Relations. Masters in the Making*. New York, Routledge 1997, s. 339-360.

HASTEDT, P. Glenn: *American Foreign Policy. Past, Present, Future*. Upper Saddle River, Pearson Prentice Hall 2009, 456 s.

HOBSON, M. John: *The State and International Relations*. Cambridge, Cambridge University Press 2000, 266 s.

HOFFMAN, Stanley: *Clash of Globalizations*. Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/global-governance/clash-globalizations/p4763> (15.7. 2011).

HOUGH, Peter: *Understanding Global Security*. New York, Routledge 2008, 312 s.

HOWARD, M. Lise: *Sources of Change in United States–United Nations Relations*. *Global Governance*, 16, 2010, č. 4, s. 485-503.
(www.jstor.org)

Human Rights Watch. World Report 2006. New York, Human Rights Watch a Seven Stories Press 2006, 532 s.

HUNTER, Allen (ed.): *Rethinking The Cold War*. Philadelphia, Temple University Press 1998, 309 s.

IKENBERRY, G. John: *Is American Multilateralism in Decline?* *Perspective on Politics*, 1, 2003, č. 3, s. 533-550.
(<http://www.princeton.edu/~gji3/Decline.pdf>)

JAURA, Ramesh: *Beyond the Illusion of UN Security Council Reform*. *Global Geopolitics & Political Economy*, 10.2. 2011. <http://globalgeopolitics.net/wordpress/2011/02/10/beyond-the-illusion-of-un-security-council-reform/> (20.7. 2011).

JOHNSTONE, Ian: *US-UN Relations after Iraq: The End of the World (Order) As We Know It?* *European Journal of International Law*, 15, 2004, č. 4, s. 813-838.
(<http://www.ejil.org/article.php?article=380&issue=22>)

JUDT, Tony – LACORNE, Denis (eds.): *With Us Or Against Us. Studies in Global Anti-americanism*. New York, Palgrave Macmillan 2005, 207 s.

KAPSTEIN, B. Ethan – MASTANDUNO, Michael: *Realism and State Strategies After the Cold War*. In: KAPSTEIN, B. Ethan – MASTANDUNO, Michael (eds.): *Unipolar Politics. Realism and State Strategies After the Cold War*. New York, Columbia University Press 1999, s. 1-28.

KARON, Tony: *When it Comes to Kyoto, the U.S. is the "Rogue Nation"*. Time, 24.7. 2001.
<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,168701,00.html> (17.7. 2011).

KEGLEY, W. Charles: *World Politics. Trend and Transformation*. Boston, Wadsworth Cengage Learning 2007, 622 s.

KEGLEY, W. Charles – JONES, M. Christopher – WITTKOPF, R. Eugene: *American Foreign Policy: Pattern and Process*. Belmont, Wadsworth Publishing 2005, 672 s.

KEMAN, Hans: *Comparative research methods*. In: CARAMANI, Daniele (ed.): *Comparative Politics*. Oxford, Oxford University Press 2008, s. 63-83.

KENNEDY, Paul: *Parlament světa, OSN a hledání světové vlády*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2009, 320 s.

KEOHANE, O. Robert: *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*. Princeton, Princeton University Press 1984, 312 s.

KEOHANE, O. Robert: *Multilateralism: An Agenda for Research*. International Journal, 45, 1990, č. 4, s. 731-764.

(www.jstor.org)

KEOHANE, O. Robert – MACEDO, Stephen – MORAVCSIK, Andrew: *Democracy-Enhancing Multilateralism*. International Organization, 63, 2009, č. 1, s. 1-31.
(<http://journals.cambridge.org/action/displayFulltext?type=1&fid=3291896&jid=INO&volumeId=63&issueId=01&aid=3291888&bodyId=&membershipNumber=&societyETOCSession=>)

KHANNA, Parag: *Push for Reform, Not Chaos, at the U.N.* Parag Khanna.
<http://www.paragkhanna.com/?p=29> (12.7. 2011).

KHONG, F. Yuen – MALONE, M. David: *Unilateralism and U.S. Foreign Policy: International Perspectives*. In: KHONG, F. Yuen – MALONE, M. David (eds.): *Unilateralism and U.S. Foreign Policy: International Perspectives*. Boulder, Lynne Rienner Publishers 2003, s. 19-41.

KLAREVAS, Louis: *Political Realism. A Culprit for the 9/11 Attacks*. Harvard International Review, 26, 2004, č. 3, s. 18-23.

(<http://arts.anu.edu.au/sss/pols3017/Recent%20Articles/Political%20Realism.pdf>)

KNUTSEN, L. Torbjørn: *A history of International Relations theory*. Manchester, Manchester University Press 1997, 368 s.

KRASNER, D. Stephen: *Structural Conflict: The Third World Against Global Liberalism*. Berkeley, University of California Press 1985, 363 s.

KRAUTHAMMER, Charles: *Unilateral? Yes, Indeed*. Washington Post, 14.12. 2001.
<http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn?pagename=article&node=&contentId=A41292-2001Dec13&notFound=trueDec%2014,%202001> (15.6. 2011).

KRAUTHAMMER, Charles: *The Unipolar Moment*. Foreign Affairs, 70, 1991, č. 1, s. 23-33.
(www.jstor.org)

KRUGMAN, Paul: *The Great Illusion*. New York Times, 14.8. 2008.
<http://www.nytimes.com/2008/08/15/opinion/15krugman.html> (10.6. 2011).

LANDMAN, Todd: *Issues and Methods in Comparative Politics. An Introduction*. New York, Routledge 2008, 347 s.

LANGHORNE, Richard – GOLSTEIN, Erik – GRAHAM FRY, Michael: *Guide to International Relations and Diplomacy*. New York, Continuum 2002, 592 s.

LAURENTI, Jeffrey: *Washington and Turtle Bay: Restarting the Dance of Diplomacy*. In: ARIEFF, Irwin (ed.): *A Global Agenda: Issues Before the United Nations 2010-2011*. New York, United Nations Associations of the USA 2010, s. 42-48.

LAYNE, Christopher: *The Piece of Illusions. American Grand Strategy from 1940 to the Present*. New York, Cornell University 2007, 290 s.

LEVENDUSKY, Matthew: *The Partisan Sort. How Liberals Became Democrats and Conservatives Became Republicans*. Chicago, The University of Chicago Press 2009, 200 s.

LIDSAY, James: *American Politics After September 11*. Mason, Atomic Dog Publishing 2004, 170 s.

LIJPHART, Arend: *Comparative Politics and the Comparative Method*. The American Political Science Review, 65, 1971, č. 3, s. 682-693.

(www.jstor.org)

LIM, C. Timothy: *Doing Comparative Politics. An Introduction to Approaches and Issues*. Boulder, Lynne Rienner Publishers 2006, s. 336.

LIPPMAN, W. Thomas: *Madeleine Albright and The New American Diplomacy*. Boulder, Westview Press 2004, 368 s.

Love at second sight. A new ambassador and a new reform plan go down better than expected. Economist, 23.5. 2003. <http://www.economist.com/node/3793408> (5.7. 2011).

LUCK, C. Edward: *The United States, International Organizations, and the Quest for Legitimacy*. In: FORMAN, Shepard – PATRICK, Stewart (eds.): *Multilateralism and U.S. Foreign Policy*. Boulder, Lynne Rienner Publisher 2002, s. 47-75.

LUSANE, Clarence: *Colin Powell and Condoleezza Rice: Foreign Policy, Race, and the New American Century*. Westport, Greenwood Publishing Group 2006, 237 s.

LYNCH, Colum: *U.S. to Join U.N. Human Rights Council, Reversing Bush Policy*. Washington Post, 31.3. 2009. <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/03/31/AR2009033102782.html> (19.6. 2011).

MACFARQUHAR, Neil: *In Reversal, U.S. Seeks Election to U.N. Human Rights Council*. New York Times, 31.3. 2009. <http://www.nytimes.com/2009/04/01/world/01nations.html> (1.7. 2011).

MALONE, M. David: *A Decade of U.S. Unilateralism?* In: MALONE, M. David – KHONG, F. Yuen (eds.): *Unilateralism and U.S. Foreign Policy. International Perspectives*. Boulder, Lynne Rienner Publishers 2003, s. 19-41.

McCORMICK, M. James: *American Foreign Policy and Process*. Boston, Wadsworth Cengage Learning 2010, 696 s.

McDONALD, C. Kara – PATRICK, M. Stewart: *UN Security Council Enlargement and U.S. Interests*. New York, Council on Foreign Relations 2010, 72 s.

McGOWAN, John: *American Liberalism. An Interpretation for Our Time*. Chapel Hill, The University of North Carolina Press 2007, 564 s.

McGOVERN, Joe: *The Kyoto Protocol*. Pittsburgh, Dorrance Publishing 2006, 262 s.

MEARSHEIMER, John: *E.H. Carr vs. Idealism: The Battle Rages On*. *International Relations*, 19, 2005, č. 2, s. 139-152.

MEISLER, Stanley: *United Nations: The First Fifty Years*. New York, Atlantic Monthly Press 1995, 377 s.

MEZŘICKÝ, Václav: *Povaha globalizace, základní problémy, její pozitiva a negativa*. In: DLOUHÁ, Jana – DLOUHÝ, Jiří – MEZŘICKÝ, Václav: *Globalizace a globální problémy*. Praha, Univerzita Karlova 2006, s. 11-25.

(<http://www.czp.cuni.cz/knihovna/globalizace.pdf>)

MORGAN, J. Matthew: *The Impact of 9/11 on Politics and War: The Day that Changed Everything?* New York, Palgrave Macmillan 2009, 261 s.

MORGENTHAU, J. Hans: *Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace*. Boston, McGraw-Hill 2005, 752 s.

MOWLE, S. Thomas – SACKO, H. David: *The Unipolar World: An Unbalanced Future*. Basingstoke, Palgrave Macmillan 2007, 228 s.

NEWMAN, Edward: *A Crisis in Global Institutions? Multilateralism and International Security*. New York, Routledge 2007, 200 s.

NYE, S. Joseph: *Soft Power: The Means of Success In World Politics*. New York, PublicAffairs 2004, 175 s.

NYE, S. Joseph: *The Future of Power*. New York, PublicAffairs 2011, 320 s.

Obama Must Emphasized Human Rights. Huffington Post, 14.1. 2009. http://www.huffingtonpost.com/human-rights-watch/obama-must-emphasize-huma_b_157896.html (20.6. 2011).

OBERTHÜR, Sebastian – OTT, E. Hermann: *The Kyoto Protocol. International Climate Policy for the 21st Century*. Berlín, Springer 2010, 379 s.

O'CONNOR, Brenda (ed.): *Anti-Americanism. History, Causes, Themes*. Oxford, Greenwood World Publishing 2007, 353 s.

O'NEILL, T. John – REES, Nicholas: *United Nations Peacekeeping in the Post-Cold War Era*. New York, Routledge 2005, 240 s.

Organizace spojených národů. In: KRIEGEL, Joel (ed.): *Oxfordský slovník světové politiky*. Praha, Ottovo nakladatelství 2000, s. 594-597.

PATRICK, Stewart: *Global Governance Reform: An American View of US Leaderships*. The Stanley Foundation, 19 s. <http://www.stanleyfoundation.org/publications/pab/PatrickPAB210.pdf> (10.7. 2011).

PATRICK, Stewart: *Multilateralism and Its Discontents: The Cause and Consequences of U.S. Ambivalence*. In: FORMAN, Shepard – PATRICK, Stewart (eds.): *Multilateralism and U.S. Foreign Policy*. Boulder, Lynne Rienner Publisher 2002, s. 1-47.

PATRICK, M. Stewart: *Obama at the UN: The Burden of the Anti-Bush*. Council on Foreign Relations, 21.9. 2010. <http://www.cfr.org/diplomacy/obama-un-burden-anti-bush/p20231> (15.6. 2011).

POLLACK, A. Mark: *Unilateral America, multilateral Europe?* In: PETERSON, John – POLLACK, A. Mark (eds.): *Europe, America, Bush. Transatlantic Relations in the twenty-first century*. New York, Routledge 2003, s. 115-128.

POWELL, Lindsey: *In Defence of Multilateralism*. New Haven, Yale Center for Environmental Law and Policy 2003, 12 s.
(<http://www.yale.edu/gegdialogue/docs/dialogue/oct03/papers/Powell.pdf>)

Q&A: *The Kyoto Protocol*. BBC, 16.2. 2005.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/4269921.stm> (16.7. 2011).

QUESTER, H. George: *The Bush Foreign Policy and The Good Society*. The Good Society, 14, 2005, č. 3, s. 15-21.
(www.jstor.org)

RAGIN, C. Charles: *The Comparative Method. Moving Beyond Qualitative and Quantitative Strategies*. Los Angeles, University of California Press 1987, 181 s.

RICHMOND, P. Oliver: *Peace in International Relations*. New York, Routledge 2008, 214 s.

RISCHARD, Jean-Francois: *High Noon 20 Global Problems, 20 Years to Solve Them*. New York, Basic Books 2002, 229 s.

ROVEMBER, Josh: *Analysis: Obama vs. McCain on U.S.-U.N. Relations*. Global Solutions, 15.6. 2008.
http://archive2.globalsolutions.org/in_the_news/analysis_obama_vs_mccain_u_s_u_n_relations (20.7. 2011).

ROSATI, A. Jerel – SCOTT, M. James: *The Politics of the United States Foreign Policy*. Boston, Wadsworth Cengage Learning 2010, 544 s.

ROSENTHAL, Elisabeth: *Obama's Backing Raises Hopes for Climate Pact*. New York Times, 28.2. 2009. <http://www.nytimes.com/2009/03/01/science/earth/01treaty.html> (22.7. 2011).

RUGGIE, G. John: *Multilateralism: The Anatomy of an Institution*. In: RUGGIE, G. John (ed.): *Multilateralism Matters: The Theory and Practise of an Institutional Form*. New York, Columbia University Press 1993, s. 3-49.

RUGGIE, G. John: *The United States and the United Nations: Toward a New Realism*. *International Organization*, 39, 1985, č. 2, s. 343-356.
(www.jstor.org)

SHARMA, Manoj: *Dynamics of International Politics*. New Delhi, J. L. Kumar for Anmol Publications Pvt., Ltd. 2004, 424 s.

SHI, E. David – TINDALL, B. George: *Dějiny Spojených států amerických*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2007, 904 s.

SCHLESINGER, Stephen: *Act of Creation: The Founding of the United Nations*. Boulder, Westview Press 2003, 357 s.

SCHLESINGER, Stephen: *America and the United Nations: A Delicate Relationship*. *American Foreign Policy Interests*, 28, 2006, č. 4, s. 319-321.
(www.ebscohost.com)

SCHLESINGER, Stephen: *Bush's Stealth United Nations Policy*. Maxims News Network, 9.4. 2008.
<http://www.maximsnews.com/news20080903schlesingerbushunpolicy10809031604.htm> (1.7. 2011).

SCHLESINGER, Stephen: *Obama Gets Good Grades at the United Nations*. Huffington Post, 3.11. 2009. http://www.huffingtonpost.com/stephen-schlesinger/obama-gets-good-grades-at_b_344206.html (18.6. 2011).

SILVERSTONE, A. Scott: *Preventive War and American Democracy*. New York, Routledge 2007, 264 s.

SMITH, B. Courtney: *Politics and Values at the United Nations*. In: KILLE, J. Kent: *The UN Secretary-general and Moral Authority*. Washington, Georgetown University Press 2007, s. 299-337.

STEIN, A. Arthur: *Incentive Compatibility and Global Governance: Existential Multilateralism, a Weakly Confederal World, and Hegemony*. In: ALEXANDROFF, S. Alan (ed.): *Can the World Be Governed? Possibilities for Effective Multilateralism*. Waterloo, CIGI and Wilfrid Laurier University Press 2008, s. 17-85.

THAKUR, Ramesh: *The United Nations, Peace and Security*. Cambridge, Cambridge University Press 2006, 402 s.

THAROOR, Shashi: *Saving humanity from hell*. In: NEWMAN, Edward – THAKUR, Ramesh – TIRMAN, John: *Multilateralism Under Challenge? Power, International Order and Structural Change*. New Delhi, Academic Foundation 2009, s. 21-34.

The United Nations Kofi Annan's reform plan. Some good ideas, but no revolution in the running of the world. Economist, 23.3. 2005. <http://www.economist.com/node/3786918> (9.7. 2011).

The United States in the Post-Cold War World. New York, W. W. Norton & Company, Inc. 2002, 178 s.

TOWNSHEND, Charles: *The League of Nations and the United Nations*. BBC, 17.2. 2011. http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/wwone/league_nations_01.shtml (20.6. 2011).

United States: A Caterpillar in Lipstick? The UN's Human Rights Council. Economist, 2.3. 2006. http://www.economist.com/node/5577499?story_id=E1_VVSSQJ (11.7. 2011).

UNSER, Günther – WIMMER, Michaela: *Die Vereinten Nationen. Zwischen Anspruch und Wirklichkeit*. Bonn, Bundeszentrale für politische Bildung 1995, 168 s.

U.S. ousted from U.N. Human Rights Commission. CNN, 3.5. 2001. <http://archives.cnn.com/2001/US/05/03/us.human/> (11.7. 2011).

US thrown off UN rights body. BBC, 3.5. 2001.
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/1311468.stm> (9.7. 2011).

VICTOR, G. David: *The Collapse of the Kyoto Protocol and the Struggle to Slow Global Warming*. Princeton, Princeton University Press 2004, 224 s.

VRIENS, Lauren: *Troubles Plague UN Human Rights Council*. Council on Foreign Relations, 13.5. 2009. <http://www.cfr.org/un/troubles-plague-un-human-rights-council/p9991> (1.6. 2011).

WALLACE, William: *U.S. Unilateralism: A European Perspective*. In: FORMAN, Shepard – PATRICK, Stewart (eds.): *Multilateralism and U.S. Foreign Policy*. Boulder, Lynne Rienner Publisher 2002, s. 141-167.

WALT, Stephen: *When it comes to real reform, Obama's bark is bigger than his bite*. Foreign Policy, 14.6. 2011.
http://walt.foreignpolicy.com/posts/2011/06/14/when_it_comes_to_real_reform_obamas_bark_is_bigger_than_his_bite (21.7. 2011).

WALT, Vivienne: *Obama Administration Gets Another Scolding — on Human Rights*. Time, 5.11. 2010. <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2029826,00.html#ixzz1TKLx2pUZ> (10.7. 2011).

WALTZ, N. Kenneth: *Man, the State and War*. New York, Columbia University Press 2001, 263 s.

WALTZ, N. Kenneth: *Neorealism: Confusions And Criticisms*. Journal of Polics and Society, 15, 2004, s. 2-6.
(http://www.helvidius.org/files/2004/2004_Waltz.pdf)

WALTZ, N. Kenneth: *Theory of International Politics*. Boston, McGraw-Hill 1979, 241 s.

WEBER, Cynthia: *International Relations Theory*. New York, Routledge 2010, 264 s.

WILKINSON, Paul: *International Relations*. New York, Sterling Publishing 2010, 144 s.

WILKINSON, Paul: *International Relations. A Very Short Introduction*. Oxford, Oxford University Press 2007, 114 s.

WILLIAMS, Ian: *Security Council Reform Debate Highlights Challenges Facing UN*. Foreign Policy in Focus, 10.8. 2005, http://www.fpif.org/articles/security_council_reform_debate_highlights_challenges_facing_un (13.7. 2011).

WOHLFORT, C. William: *U.S. Strategy in Unipolar World*. In: IKENBERRY, G. John: *America Unrivaled. The Future of the Balance of Power*. New York, Cornell University Press 2002, s. 98-121.

WRONKA, Joseph: *Human Rights and Social Policy in the 21st Century. A history of the idea of human rights and comparison of the United Nations Universal Declaration of Human Rights with the United States federal and state constitutions*. Lanham, University Press of America 1998, 304 s.

ZIFCAK, Spencer: *United Nations Reform: Heading North or South?* New York, Routledge 2009, 240 s.

ZUNES, Stephen: *U.S. Arrogance on Display in UN Human Rights Commission Flap*. Foreign Policy in Focus, 1.5. 2001. http://www.fpif.org/articles/us_arrogance_on_display_in_un_human_rights_commission_flap (11.7. 2011).